

Rondetafel journalistiek talentmanagement start in juli
Gesprek met Tom Naegels, de nieuwe ombudsman van *De Standaard*
Raad voor de Journalistiek legitimeert undercoverjournalistiek *Humo* tegen Mobistar
Tips voor journalisten die hun belastingbrief invullen
En Derk Jan Eppink stoot zich aan de linkse dominantie in de journalistiek

De Journalist

m a g a z i n e v a n d e V V J

De Journalist 148 - 30 juni 2011 - verschijnt maandelijks - v.u. pol deltour, IPC, résidence palace blok C - wetstraat 155 1040 Brussel

UIT DE VVJ

Pornojournalistiek 3

ACTUEEL

Overleg talentmanagement op redacties start in juli 4

Digitaal lezen en uitgeven hebben toekomst 4

Rechtspraak gunt persvrijheid ook aan burgerjournalisten 5

AIPS stelt erkenningscriteria voor sportnieuwssites op 5

VVJ lanceert campagne voor erkenning perskaart 5

Vlaams Parlement wil meer buitenlandberichtgeving 6

VRT investeert in onderzoeksjournalistiek 6

Tom Naegels is de nieuwe ombudsman van *De Standaard* 7

RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK

Mobistar c/ *Humo* 8

MENS ACHTER HET NIEUWS

Monica Moritz: 'Alles kan beter' 9

SERVICE

Uw belastingen: tips over beroepskosten en auteursrechten 10-11

PORTRET

Derk Jan Eppink laakt de linkse dominantie in de pers 12-13

REEKS 'VOORBIJ HET CLICHÉ' (8/SLOT)

Oud maar nog niet *out* 14-15

REEKS 'LEXICON VAN DE VLAAMSE JOURNALISTIEK' (5)

Van *echo* tot *exhibitionist* 16-17-18

ONDER EMBARGO

19

Yves Leterme pleit voor persvrijheid op 10-jarig jubileum IPC in de Residence Palace

Het Internationaal Pers Centrum (IPC) in de Residence Palace – waar ook de VVJ huis houdt – bestaat tien jaar. Dat werd op 22 juni gevierd met onder meer een speech van federaal premier Yves Leterme. De premier had die dag wel andere stories aan het hoofd, maar brak niettemin een lans voor persvrijheid. Zij het dat die pers zich ook bewust moet zijn van haar maatschappelijke verantwoordelijkheid, aldus Leterme. Op bijgaande foto is de premier omringd door Françoise Audag-Dechamps van de Kanselarij van de premier, die het IPC beheert, en Lucas Velaerts, de nieuwe manager van het IPC die de met verdiende pensioenrust vertrokken Carl Becart is opgevolgd. (PD/foto IPC)

De Journalist *Uit de VVJ*

MAGAZINE VAN DE
VLAAMSE VERENIGING VAN
JOURNALISTEN (VVJ)

COÖRDINATIE

Pol DELTOUR
pol.deltour@journalist.be

VASTE MEDEWERKERS

Jan BACKX
Ivan DECLERCQ
Marleen SLUYDTS
Johan VAN CUTSEM
Luc VANHEERENTALS
Mark VLAEMINCK
BELGA PICTURES
PHOTO NEWS
ZAK

REDACTIESECRETARIAAT

Résidence Palace
Blok C - Lokaal 2232
Wetstraat 155 - 1040 Brussel
Tel. 02/235.22.70
Fax 02/235.22.72
info@journalist.be
www.journalist.be

ABONNEMENTEN

Marleen Sluydts
Zie adres hierboven
info@journalist.be

RECLAMEREGIE

Lisbeth MOONS
Zie adres hierboven
info@journalist.be

LAYOUT EN DRUK

Poot Printers
Industrialaan 12
Zone maalbeek
1702 Groot-Bijgaarden
Tel. 02 467 30 30
Fax 02 463 58 30
www.pootprinters.be

VLAAMSE
VERENIGING VAN
JOURNALISTEN

Lid van de Unie van Uitgevers
van de Periodieke Pers

PORNOJOURNALISTIEK

Pornojournalistiek. Rioolratten van de Wetstraat. Een fatsoensgrens gesneuveld. Dat zijn - kort door de bocht - enkele van de spontane reacties die we te horen krijgen op het *Story*-verhaal over premier Yves Leterme. Omdat het op dit ogenblik onmogelijk is om alle details te kennen, wagen we toch een poging tot analyse. Om te beginnen roept het hele verhaal méér vragen op dan het beantwoordt, vooral vanuit journalistiek-deontologisch oogpunt. Vandaar dat we eerder al in *De Morgen* van 23 juni geschreven hebben dat "de VVJ de premature publicatie betreurt". Voor sommige collega's overigens een te softe reactie.

Na alle heisa blijven een paar fundamentele kwesties over. Om te beginnen: de publicatie van de vele sms-berichten die zagezegd van de premier afkomstig zijn. Wat is de maatschappelijke relevantie daarvan? Heeft het publiek het recht om dat allemaal te weten? En zou 'de pers' nu echt schuldig verzuim plegen door erover te zwijgen? *Story* gaat hier wel heel lichtzinnig om met zwaarwichtige argumenten om zichzelf te rechtvaardigen. Als we niets zouden weten over dat sms-verkeer, welke belangrijke informatie zouden we dan gemist hebben? Een vermoeden van een scheve schaats of zoiets?

Story beweert dat de feiten effect zouden hebben op het goed bestuur van de premier. Harde bewijzen ontbreken echter. *Story* spreekt over gemiste afspraken, amoureuze afspraken in de ambtswoning... Wat is het grote maatschappelijke belang daarvan?

De klap op de vuurpijl is de betichting van machtsmisbruik. Leterme zou de vrouw aan een job hebben geholpen en tussenbeide zijn gekomen bij de politie. Dat is in tussen al wel duidelijk geworden: die twee harde feiten rammelen aan alle kanten. Waardoor de argumentatie van *Story* om te publiceren onderuit is gehaald.

Wat overblijft zijn de pikante sms'en, en nu is het te hopen voor *Story* dat die authentiek zijn. En dan nog (*et alors?* dixit Mitterand). Moeten die dan met alle gore details op papier staan? Eerlijke informatie of pure sensatie? Het is een grove schending van de privacy. Toch ook even wijzen op de soms schijnheilige houding van de andere media die met beschuldigende vinger naar *Story* wijzen, schande roepen en daarna zonder schroom doorgaan op alle schunnige details en veronderstellingen. Er beschaamd over zwijgen is ook al geen optie meer.

Veel vragen dus over én de opportuniteit van de publicatie én de manier waarop. Wat *Story* doet is zelf de bodemkoers kelderen van de pers en heel diep wegzinken. Wie met zo'n explosief materiaal naar buiten komt, moet een waterdicht dossier hebben van gewapend beton, anders staat het op drijfzand. Een moeras waarin we uiteindelijk allemaal dreigen te verdwijnen.

Omdat het allemaal zo confuus en ingewikkeld lijkt en omdat de verontwaardiging zo groot is, zal de VVJ het *Story*-verhaal voorleggen aan de Raad voor Journalistiek.

Marc Van de Looverbosch
Voorzitter VVJ

RONDETAFEL ARBEIDSONMSTANDIGHEDEN MEDIASECTOR VAN START IN JULI

Luc Vanheerentals

De rondetafelconferentie over arbeidsomstandigheden en talentmanagement in de mediasector, die Vlaams Mediaminister Ingrid Lieten (sp.a) aankondigde voor half juni, is uitgesteld.

De reden is het tijdelijke uitvallen van een kabinetsmedewerker die het dossier beheert. Lieten kondigde de rondetafel aan tijdens de voorbije Staten-Generaal van de Media.

Op de conferentie zal VUB-hoogleraar Katia Segers aan uitgevers, journalistenverenigingen, vakbonden en andere geïnteresseerden eindelijk de resultaten bekendmaken van haar studie over de arbeidsomstandigheden van journalisten in de geschreven en audiovisuele media. Die presentatie zal volgens het kabinet zeker nog plaatsvinden voor het politieke zomerreces. In het najaar volgen er dan gesprekken over de verschillende thema's.

In haar studie inventariseert Katia Segers (Centrum voor Media en Cultuurstudie, VUB), bijgestaan door Marleen Teugels

(Arteveldehogeschool), Elke Van Hoof (VUB) en Hans De Witte (KUL), een reeks knelpunten in de mediasector. Het gaat dan met name over werkdruk, de dumping van oudere werknemers, schijnzelfstandigheid, redactionele onafhankelijkheid, de tarieven voor freelancers. Tevens reiken de onderzoekers mogelijke oplossingen aan.

Alhoewel nog niets inhoudelijks bekend is over de onderzoeksresultaten hebben enkele mediabedrijven op diverse fora al hun ongenoegen bekendgemaakt over de wijze waarop de onderzoekers te werk gingen. Minister Lieten van haar sprak tijdens de Staten-Generaal de hoop uit dat het overleg zal leiden tot "een breed sociaal pact voor de mediasector".

DIGITAAL UITGEVEN HEEFT POTENTIEEL

Bruno Koninckx

De meerderheid van de Vlamingen leest nog steeds liever op papier dan digitaal. Wie een tablet bezit, gebruikt hem echter heel vaak om nieuws of magazines te lezen. Voor unieke informatie wil 60 procent van de mensen die een tablet bezitten zelfs betalen.

Dat alles blijkt uit een grootschalig onderzoek naar digitaal lezen bij 2770 Vlamingen begin dit jaar. De enquête peilde naar hun interesse, verwachtingen en betalingsbereidheid op het vlak van digitaal lezen.

Vooraf min 30-jarigen hebben geen enkel papieren abonnement, terwijl 62% van de 60-plussers een abonnement heeft op een papieren krant. Als die jongeren bij het ouder worden niet plots wél abonnementen gaan nemen op papieren publicaties, stelt er zich dus duidelijk een probleem voor klassieke uitgevers.

Verder gaven meer hoogopgeleiden aan dat ze een abonnement hebben op een papieren tijdschrift. De papieren krant daarentegen wordt door laagopgeleiden even frequent gelezen. Uit de onderzoeksresultaten blijkt nog dat mannen hun tablet significant meer gebruiken dan vrouwen om tijdschriften te lezen en televisie en video te kijken.

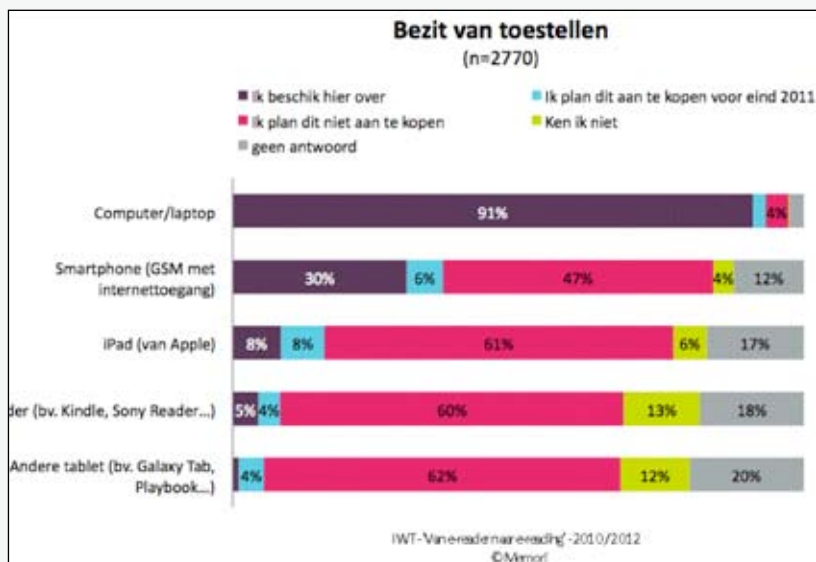
De betalingsbereidheid voor digitale content is in het algemeen beperkt. Maar zeker indien er geen gratis alternatieven voorhanden zijn of indien het om unieke informatie gaat, geeft de Vlaming aan te willen betalen voor deze informatie. iPad-bezitters zijn in grotere mate (61%) bereid om voor digitale content te betalen dan personen die geen iPad hebben (35%).

Ongeveer 40% is ook bereid om te betalen voor zijn of haar favoriete tijdschrift indien dit enkel nog digitaal zou worden aangeboden. Zowel hoog- als laagopgeleiden geven daarbij aan dat de digitale versie van hun favoriete tijdschrift niet meer mag kosten dan de papieren versie. Hoogopgeleiden zijn dan weer wel in grotere mate bereid te betalen voor extra's.

Een opmerkelijke vaststelling is dat hoe jonger de respondent is, hoe meer hij of zij bereid is te betalen voor digitale content. Deze conclusie wordt ook bevestigd in internationaal onderzoek.

Digitaal lezen (van tijdschriften, maar ook van boeken) is nog zeker niet sterk doorgebroken in Vlaanderen, en ook de betalingsbereidheid voor digitale content is dus nog steeds beperkt. Digitaal lezen en uitgeven hebben echter wel duidelijk toekomst. Bestaande media gewoon overzetten naar een digitaal formaat werkt daarbij slechts in heel beperkte mate. Uitgevers moeten er daarentegen voor zorgen dat ze 'unieke' content of publicaties aanbieden op elektronische dragers.

Dit onderzoek werd uitgevoerd door Memori, expertisecentrum van Lessius Mechelen. Het past in het IWT-onderzoeksproject 'Van e-reader naar e-reading', dat wil nagaan hoe magazine- en nieuwsuitgevers het best inspelen op de e-reading trend. Ook de VJ participeert in dit onderzoek. Meer informatie: www.memori.be/ereading

RECHTSpraak GUNT OOK BURGERJOURNALISTEN BESCHERMING PERSVRIJHEID

Pol Deltour

Het Gentse hof van beroep heeft bevestigd dat ook bloggers aanspraak kunnen maken op berechting door het hof van assisen wanneer ze voor laster of eerroof worden vervolgd.

De aanleiding voor de uitspraak waren publicaties van Marc Ernst op diens weblog; Ernst rekende daarin zwaar af met een voormalige zakenpartner van hem. In eerste aanleg verklaarde de correctionele rechtbank van Gent zich nog bevoegd over de klacht voor laster, en veroordeelde ze Ernst tot acht dagen cel met uitstel en 550 euro boete. Maar het hof van beroep vindt nu dat Ernst als 'journalist' wel degelijk aanspraak kan maken op het voorkeurregime van berechting door een assisenjury. Voor een assisenproces moet Marc Ernst overigens niet vrezen, aangezien zo iets nooit voor persmisdrijven wordt gevoerd.

Het is niet de eerste keer dat internetjournalistiek juridisch op een lijn wordt geplaatst met de klassieke pers. Het Antwerpse hof van beroep oordeelde in 2000 al dat het de 'elektronische krant' 't Scheldt van Ben Murrath niet kon veroordelen omdat ze als 'pers' het voorrecht genoot door het assisenhof te worden berecht. De Brusselse correctionele

rechtbank oordeelde in 2007 gelijk over *Indymedia.be*, nadat dit twee veiligheidsagenten van de NMBS door de mangel had gehaald. Franstalige rechtscolleges sloten zich hier de voorbijjaren in eigen rechtszaken bij aan.

Intussen oordeelde het Grondwettelijk Hof dat de wet van 2005 tot bescherming van de journalistieke bronnen voor alle journalisten zonder onderscheid geldt, ook voor burgers die nieuws bloggen bijvoorbeeld.

Is de evolutie positief? Voor de talloze burgers die online zelf informatie produceren ongetwijfeld wel. De vraag blijft alleen in hoeverre deze uitbreiding van de persvrijheid in de breedte op termijn niet ten koste zal gaan van de bescherming in de diepte. Hoe men het ook draait of keer, 'burgerjournalisten' hebben vaak politieke, commerciële of nog andere subjectieve agenda's, en bieden uiteindelijk niet dezelfde kwaliteitsgaranties inzake informatie als erkende beroepsjournalisten dat doen.

INTERNATIONALE SPORTPERSBOND LIJST ERKENNINGSCRITEIA VOOR NIEUWSSITES OP

De Association Internationale de la Presse Sportive (AIPS) heeft een lijst van criteria klaar om websites te erkennen als lid. Rik Lamoral, secretaris-generaal van de commissie Nieuwe Media van de AIPS, gaf op een recent congres in Seoul tekst en uitleg.

Het voorbijjaren WK Voetbal in Zuid-Afrika lokte een nooit gezien aantal 'nieuwe' journalisten, die online tekst en beeld produceerden naast de klassieke krant, magazine of omroep. Het lijkt geen twijfel dat de *London Olympics* van 2012 nog meer van hetzelfde zullen laten zien. Hoog tijd dus, zo oordeelde de AIPS, om een commissie Nieuwe Media criteria te laten uitwerken voor de erkenning van nieuwe media en journalisten, wat hen vervolgens welbepaalde faciliteiten oplevert voor hun sportverslaggeving.

De AIPS aanvaardt dat sportnieuwsites behalve gelinkt aan een bestaand multimediabedrijf ook op zichzelf kunnen staan. Die *stand alone* websites moeten dan echt wel eigen content produceren en 7 dagen per week 24 uur actief zijn. De websiteverantwoordelijken moeten erkende beroepsjournalisten zijn, en ook de redactionele input moet van professionele journalisten komen. Blogs worden enkel aanvaard als

publieke journalistiek wanneer ze geïntegreerd zijn in een erkend nieuwsmedium.

Bovendien moeten ze onafhankelijk zijn: fansites, sponsorsites of eventgebonden sites kunnen nooit worden erkend als nieuwsmedium. Ook belangrijk: commerciële informatie mag de journalistieke content niet verstoren of domineren. De AIPS vraagt verder nog dat sportsites die erkend willen worden officiële bezoekerscijfers voorleggen. Die cijfers moeten de oplagen van de nationale kranten in het betrokken land benaderen. Ten slotte wordt nog een onderscheid gemaakt tussen omnisportwebsites en gespecialiseerde multi- of monosportwebsites. De eerste moeten zijn erkend door de algemene journalistenorganisatie van het betrokken land; de tweede door de betrokken nationale sportpersbond.

(PD)

VVJ START CAMPAGNE TOT PROMOTIE VAN DE OFFICIELE PERSKAART

De VVJ is met een grootschalige mailing begonnen naar overheden en private instanties om te herinneren aan het belang van de officiële perskaart van beroepsjournalist. De brief bevat een overzicht van de persdocumenten die de VVJ aflevert met een woordje uitleg erbij. Gelet op het toenemende aantal burgerjournalisten dat zich op persconferenties aandient of elders het werk van beroepsjournalisten bemoeilijkt, moet de campagne ertoe leiden dat opnieuw voorrang wordt gegeven aan die laatsten. In een eerste fase zijn de 124 Nederlandstalige politiezones en 84 korpsoversten van parketten en rechtscolleges aangeschreven. (PD)

VLAAMS PARLEMENT WIL MEER BUITENLANDS NIEUWS

Luc Vanheerentals

In het Vlaams parlement vraagt de commissie Media aan de Vlaamse regering om "de aandacht voor kwaliteitsvolle berichtgeving en duiding omtrent het buitenland in Vlaamse media" te stimuleren.

De resolutie kwam er op initiatief van de meerderheidspartijen CD&V, N-VA en sp.a. Concreet pleiten zij voor meer steun aan Vlaamse "informatieknooppunten met expertise op het vlak van buitenlands nieuws". Gedacht wordt aan het persagentschap IPS, het wereldtijdschrift *Mo**, het Fonds Pascal Decroos en het *European Fund for Investigative Journalism*. Het Fonds Pascal Decroos zou specifieke werkbeurzen 'buitenland' kunnen lanceren.

De resolutie heeft het verder over het nieuwe Protocol met de schrijvende pers, dat straks overeengekomen moet worden. Hierin moeten "duidelijke voorwaarden inzake een evenwichtige berichtgeving over buitenland" worden opgenomen. Redacties dienen impulsen te krijgen voor de ontwikkeling van een buitenland- of Europadesk. De Mediacommissie van het Vlaams parlement wil voorts ook netwerking tussen Vlaamse en buitenlandse journalisten stimuleren, net zoals de opnemng van een module 'wereldvorming' in de journalistieke opleidingen.

Volgens de Vlaamse meerderheidspartijen besteden de media almaar minder aandacht aan buitenlands nieuws – en dit niettegenstaande de toenemende globalisering en de grotere mogelijkheden van informatieverspreiding. Die afname manifesteert zich het sterkst bij de populaire media. Dit heeft niet alleen een negatieve weerslag op de kennis over het buitenland, maar ook "op het gevoel van verbondenheid en betrokkenheid met het wereldgebeuren".

Een team communicatiewetenschappers verenigd in het Elektronisch Nieuwsarchief (ENA) becijferde onlangs dat het tijdsaandeel buitenlands nieuws bij de VRT tussen 2003 en 2010 daalde van 33 tot 27 %. Bij VTM ging het zelfs om een afname van 26 tot 16 %. Qua thema's komen vooral oorlogen, criminaliteit, politiek en rampen aan bod. Geografisch gezien krijgen vooral de VS en onze buurlanden aandacht. Voor Latijns-Amerika en Afrika is er zo goed als geen belang-

stelling. Het Vlaams Vredesinstituut becijferde eind 2009 dat het aandeel buitenlands nieuw in tv-journaals de voorbije zes jaar met een vijfde is gezakt.

Interesse

Volgens de Vlaamse resolutie ligt de oorzaak niet in het gebrek aan belangstelling van journalisten, wel "in de toenemende concurrentie, commercialisering en popularisering van de mediemarkt waardoor er minder geïnvesteerd wordt in nieuws categorieën waarvoor het publiek nauwelijks interesse zou hebben". Overigens klopt dat vermeende gebrek aan belangstelling niet, wordt er onmiddellijk aan toegevoegd. Uit een enquête van TNS-Media in 2004 bleek dat 94% van tweeduizend ondervraagde Vlamingen niet akkoord ging met de stelling "dat de media te veel aandacht hebben voor buitenlands nieuws". Dat resultaat strookt met de grootschalige enquête die de Sectorraad Media vorig jaar organiseerde bij ruim 1.500 Vlamingen ter voorbereiding van de nieuwe beheersovereenkomst voor de VRT. Hieruit kwam naar voren dat 30% juist vindt dat de openbare omroep méér aandacht moest besteden aan buitenlands nieuws, tegenover 22% die minder aandacht vragen en 48% die tevreden zijn met een status quo.

Vlaams minister van Media Ingrid Lieten (sp.a) schreef eind vorig jaar in haar visietekst voor de VRT al "dat de buitenlandverslaggeving meer structureel de nodige aandacht moet krijgen en zich niet mag beperken tot onderwerpen waar toevallig beelden over binnen lopen". Ook de VRT zelf beloofde in haar eigen voorstellen voor de nieuwe beheersovereenkomst "te blijven investeren in buitenlandberichtergeving", bijvoorbeeld door eigen journalisten naar het buitenland te sturen met het oog op onafhankelijke en kritische berichtgeving.

VRT PLANT MEER ONDERZOEKSJOURNALISTIEK

De pleidooien voor meer onderzoeksjournalistiek op de VRT zijn bij de top van de openbare omroep niet aan dovemansoren gezegd.

De voorbije maanden werd vanuit diverse hoeken aangedrongen op meer onderzoeksjournalistiek op de VRT. Dat gebeurde onder meer door minister van Media Ingrid Lieten (sp.a), de meerderheidspartijen in het Vlaams Parlement en de Vlaamse Sectorraad Media. Ook de VRT zelf stelde in haar voorstellen voor de nieuwe beheersovereenkomst 2012-2016 "een versterking van het aandeel onderzoeksjournalistiek in journaals en informatieprogramma's" in het vooruitzicht. "Diepgravende reportages en onderzoeksjournalistiek zullen een structurele plaats krijgen in het nieuwsaanbod." Zo zou de nieuwsredactie voortaan tien eigengemaakte televisiereportages per jaar maken. Een jaar na de inwerkingtreding van de nieuwe beheersovereenkomst wil de VRT een

(Foto Bruno Fahy/Belga)

plan klaar hebben "om onderzoeksjournalistiek aan te moedigen en te implementeren".

Concreet wil de openbare omroep tegen eind 2012 werk maken van "een geïntegreerd kwaliteitstraject" voor de nieuwsdienst. Hiertoe krijgt iedere journalist een opleidingsparcours "waarin dossierkennis, specialisatie, interviewtechnieken, deontologie, beeldvorming en diversiteit" prioritair zijn. Het nieuwsaanbod zal inhoudelijk en kwalitatief worden bijgestuurd op basis van interne en externe studies.

Naast onderzoeksjournalistiek wil de VRT het aandeel buitenlands nieuws versterken (zie elders in deze *Dj*). Om zoveel mogelijk Vlamingen te bereiken wil de openbare omroep met zijn nieuwsaanbod overigens aanwezig zijn op alle netten en online. **(LV)**

TOM NAEGELS IS NIEUWE OMBUDSMAN VAN DE STANDAARD

Luc Vanheerentals

Bij De Standaard is journalist en schrijver Tom Naegels (36) de nieuwe ombudsman. Hij volgt Filip Verhoest op die eind vorig jaar om persoonlijke redenen kapte met de job.

DJ: Hoe zie je je nieuwe job in de praktijk?

Tom Naegels: "Ik blijf zoals voorheen freelance aan het werk voor *De Standaard*, hoe uitgebreid de job van ombudsman ook is. Omdat ik literair aan de slag willen blijven ga ik daarnaast niet zoveel journalistiek werk meer kunnen doen. Reportages voor *De Standaard* bijvoorbeeld zal ik niet meer maken, ook al omdat ik als ombudsman maar moeilijk mezelf kan beoordelen. De columns schrijf ik wel verder. Ik doe dat heel graag en bovendien riskeer ik daar niet echt een conflict met mijn functie als ombudsman vermits de opiniebladzijden sowieso buiten diens focus vallen."

DJ: Waarop zal je je beoordelingen baseren? Deontologische criteria?

"Deontologische regels zijn belangrijk maar als we ons hiertoe zouden beperken hebben we wellicht niet zoveel cases. Zo vaak gebeurt het niet dat journalisten de deontologie flagrant met de voeten treden. Ik zie mijn ombudsfunctie inhoudelijk veel breder dan dat. Het gaat ook over een evaluatie van de evenwichtigheid in een stuk, de accurateit, de *fairness*, de toon van het artikel, de invalshoek, de keuze van de interviewee..."

DJ: In je eerste column als ombudsman van 22 juni pleit je voor meer consequentie in de berichtgeving.

"Er verschijnen in de krant continu resultaten van wetenschappelijke onderzoeken, en regelmatig spreken die elkaar tegen. Het ene moment lees je bijvoorbeeld dat de meerderheid van de Europeanen tegen genetisch gemanipuleerde organismen is, enkele dagen later dat 70 procent van de Vlamingen er voorstander van is. Ik versta dat een studie verwerken en aantrekkelijk presenteren veel werk vraagt, maar journalisten moeten zich meer rekenschap geven van hetgeen de krant een tijd daarvoor publiceerde. Ze moeten ook proberen duidelijk te maken waarom er verschillen zijn tussen de gepubliceerde stukken. Vaak bestuderen die onderzoeken verschillende thema's of worden verschillende onderzoeksvragen gesteld. De kwestie is belangrijk, want als je zegt dat een meerderheid voor of tegen iets is, beïnvloedt dat het denken van mensen erover."

DJ: Je voorganger, Filip Verhoest, zei de job naar verluidt onder meer vaarwel wegens kritiek uit de redactie. Ga jij de zaken anders aanpakken?

"Zoals andere ombudsmannen zal ik de berichtgeving van de krant kritisch beoordelen aan de hand van opmerkingen van lezers. Ik wil daarbij ook een breed discussieplatform creëren. Meer dan louter één keer per week een oordeel te

vellen, hoop ik het debat te kunnen opentrekken naar lezers en journalisten. Op die manier kan een krant trouwens haar draagvlak in de samenleving vergroten. Als lezers mij een probleem melden, ga ik daar natuurlijk eerst de betrokken journalist mee confronteren. Zijn of haar mening zal mee in het stuk verwerkt worden. Tot nog toe ben ik alleszins zeer tevreden over de correcte en open reacties die ik van journalisten krijg. Ik wil dan ook niet dat ze mij zien als een politiemans die de hele tijd komt zagen, ik wil wel dat ze telkens opnieuw meedenken over wat er beter kan."

DJ: Worden er met de berichtgeving van *Story* over de minnares van Yves Leterme opnieuw grenzen verlegd?

"Ik vind dat *Story* het maatschappelijk belang van deze publicatie op een nogal geforceerde manier probeert te bewijzen. Men wijst op het gebruik van de ambtswoning, het feit dat Leterme haar aan een job zou geholpen hebben... Dit alles is mijns inziens sterk overdreven. Ik zou het veel eerlijker gevonden hebben als *Story* zou gezegd hebben dat nieuws brengen over private levens hun *core-business* is.

Wat mij voorts opvalt is de grote verwevenheid tussen media. *Story* heeft voor de privacy van politici duidelijk een grens verlegd, maar andere media zijn verplicht geweest hier een eind in mee te gaan."

DJ: Hoe pakte *De Standaard* de affaire aan?

"Tot dusver (22 juni, nvdr.) heeft de krant correct gehandeld. In de lijn van haar deontologische principes wordt er immers alleen maar bericht over privé-zaken van politici als dit nieuws politiek of maatschappelijk

belang heeft. Toen het nieuws over Leterme uitlekte, heeft de onlineredactie zeer lang gewacht om het zelf te publiceren. Uiteindelijk is het nieuws zeer feitelijk gebracht. De dag nadien heeft de krant een pagina gewijd aan de politieke schade die Leterme ondervindt van de affaire, maar nu zal ze de zaak laten rusten tot er verder nieuws opduikt. Als kwaliteitskrant zit je natuurlijk in de tang. Enerzijds vind je dat er niets over gebracht moet worden, maar eenmaal het nieuws bekend is ben je natuurlijk wel verplicht om er ook iets over te zeggen."

DJ: *De Standaard* blijft vandaag de enige krant met een ombudsman.

"Ik vind dat bijzonder jammer. Eén van de vervelende dingen van ombudsman is dat je alleen maar je eigen medium kan beoordelen, terwijl je weet dat foute dingen ook elders gebeuren. Vaak hoor je van de betrokken journalist toch dat hij toch niet de enige is die dit of dat doet."

"*Story* probeert het maatschappelijk belang van de publicatie over Letermes minnares op een nogal geforceerde manier te bewijzen." (Foto Jorge Dirx)

Beslissing over de klacht van de N.V. Mobistar tegen Humo en Raf Weverbergh, journalist

Met een brief van 26 januari 2011 dient de heer Benoit Scheen, CEO van de N.V. Mobistar, klacht in tegen *Humo* en journalist Raf Weverbergh. Aanleiding is een artikel dat is gepubliceerd in *Humo* van 28 december 2010 onder de titel 'Undercover bij de helpdesk'. (...)

De rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft de zaak behandeld op 14 juni 2011. Namens de klagenpartij waren Benoit Scheen, CEO, Nathalie Job, director legal affairs, en Mathieu Van Overstraeten, press relations manager, aanwezig. Journalist Raf Weverbergh van *Humo* is persoonlijk verschenen. (...)

DE FEITEN

In *Humo* van 28 december 2010 wordt een uitgebreid artikel gepubliceerd onder de titel 'Undercover bij de helpdesk'. In het artikel brengt journalist Raf Weverbergh verslag uit over de dagen die hij als undercoverjournalist op de helpdesk van Mobistar heeft doorgebracht. Weverbergh heeft zich onder eigen naam maar met een verzonnen cv aangeboden bij enkele uitzendkantoren, en hij is op die manier een tijd in dienst genomen op de helpdesk van Mobistar. In zijn artikel beschrijft hij de opleiding en een aantal ervaringen die hij meemaakte als medewerker van de helpdesk.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Mobistar voert aan dat *Humo* een artikel heeft gepubliceerd dat niet enkel schadelijk is voor de reputatie van het bedrijf, maar dat eveneens een inbreuk uitmaakt op de code van de Raad voor de Journalistiek. Mobistar is van mening dat journalist Weverbergh ten onrechte de undercovermethode heeft gebruikt om aan zijn informatie te geraken. Weverbergh heeft een vals cv ingediend, heeft zijn ware intenties verzwegen en heeft op die manier zijn omgeving misleid. *Humo* probeerde op die manier de vermeende gebrekkige dienstverlening aan te kaarten. Maar daarvoor was het niet nodig terug te vallen op de undercovermethode. Hetzelfde debat was bijvoorbeeld al op een open en transparante wijze gevoerd in het radioprogramma *Peeters & Pichal*. Alle informatie die Weverbergh in het artikel heeft gebracht, bijvoorbeeld over de samenwerking met het bedrijf Euphony en over het feit dat aan klanten via de helpdesk ook andere abonnementsformules worden aangeboden, is bovendien publiek en kon even goed via de persdienst van Mobistar verkregen worden. Mobistar verwijt de journalist dan ook dat hij geen contact met het bedrijf heeft opgenomen om op die manier aan zijn informatie te geraken. De undercovermethode mag enkel in zeer uitzonderlijke gevallen worden gehanteerd, en die omstandigheden waren hier niet aanwezig, betoogt Mobistar.

Humo en journalist Weverbergh voeren aan dat, als het artikel schadelijk is voor de reputatie van Mobistar, dit het gevolg is van de betwiste handelspraktijken en niet van de berichtgeving erover. Zij betogen dat zij op een onafhankelijke manier aan hun informatie wilden geraken. Informatie inwinnen bij de persdienst van Mobistar zou erop neerkomen dat de journalist zich zou lenen tot reclame en propaganda, wat in strijd zou zijn met artikel 11 van de code. Volgens *Humo* is de berichtgeving maatschappelijk relevant, omdat ze een inzicht biedt in de praktijken van grote ondernemingen, zoals telecom- en energiebedrijven. De enige manier om hierover objectief verslag uit te brengen, is door er zich in onder te dompelen.

Humo weigert aan het handje van de public relations afdeling te lopen, en ex-werknemers interviewen houdt het risico in om gekleurde verhalen te krijgen, die geen inzicht geven in de complexe organisatie van het systeem van de helpdesk. De informatie die het artikel bracht was wel degelijk nieuw, betoogt *Humo* nog. Zo wordt er in het artikel duidelijk gemaakt dat via de helpdesk ook nieuwe artikelen worden verkocht, en dat de klanten worden ingedeeld in risicocategorieën. *Humo* wijst er nog op dat het niet de bedoeling is geweest om Mobistar te viseren, maar wel om een algemeen probleem aan te kaarten, dat bij veel consumenten leeft. Het is via het interimkantoor waar journalist Weverbergh zich had ingeschreven, dat hij bij Mobistar is terecht gekomen. Maar de ervaringen op de helpdesk van Mobistar zijn wel symptomatisch voor de praktijken in de sector.

BESLISSING

Journalist Weverbergh heeft voor zijn nieuwsgaring gebruik gemaakt van de undercovermethode. Hij heeft weliswaar zijn eigen naam gebruikt bij de sollicitatie, maar heeft bewust zijn hoedanigheid van journalist verzwegen, alsook het feit dat het zijn werkelijke bedoeling was om een reportage te maken.

De richtlijn bij artikel 17 van de code van de Raad voor de Journalistiek bepaalt dat dergelijke vorm van aliasjournalistiek slechts verantwoord is (1) als de informatie niet op een andere manier kan worden verkregen en (2) indien er een gewichtig maatschappelijk belang is. Bovendien is (3) overleg met de hoofdredactie aangewezen en (4) moet zorgvuldig worden afgewogen of er geen overdreven risico's worden genomen voor de veiligheid van de journalist en de omstanders.

Uit het artikel zelf en uit de argumenten die *Humo* naar voren heeft gebracht, blijkt dat de redactie andere mogelijkheden van nieuwsgaring heeft onderzocht en terecht van mening is geweest dat de undercovermethode andere en bijkomende relevante informatie aan het licht kon brengen, meer bepaald over de interne organisatie en de werkmethode van de helpdesk. Die informatie is van gewichtig maatschappelijk belang omdat veel consumenten van energie- en telecombedrijven, zoals Mobistar, zich vaak machteloos voelen tegenover de anonieme stem aan de helpdesk, vooral als het gaat om facturatieproblemen. Op het moment dat tot de reportage werd beslist, was er over het functioneren van helpdesks een breed maatschappelijk debat aan de gang.

Uit de elementen van de zaak blijkt ook dat de beslissing om undercover te gaan op redactieniveau en dus in overleg met de hoofdredactie is genomen. De operatie bracht ook geen veiligheidsrisico's met zich mee.

Hierbij komt nog dat de journalist er in zijn artikel zorg voor heeft gedragen om de personen met wie hij bij zijn reportage in aanraking kwam, zowel consumenten als medewerkers van de helpdesk, onherkenbaar te maken. Uit het artikel blijkt ook dat het niet de bedoeling is geweest om specifiek Mobistar te viseren, maar dat de journalist via het interimkantoor naar dit bedrijf werd verwezen.

Om die redenen is de Raad voor Journalistiek van oordeel: de klacht is ongegrond.

Brussel, 23 juni 2011

MONICA MORITZ: 'ALTIJD BESEFFEN DAT HET BETER KAN'

Jan Backx

Ik geloof dat het Marlene Dietrich is geweest die contractueel liet bepalen dat er in iedere hotelsuite die ze aandeed een Steinway-vleugelpiano ter beschikking moest staan. Freelance programmamaker en vers VVJ-bestuurslid Monica Moritz toont zich eveneens een sterke tante als ik telefonisch hengel naar een babbel voor *De Journalist*. "Jan", zegt ze, "ik geef haast nooit interviews. Want ik ben al vaak fout of in een verkeerde context geciteerd. En dat vissen in mijn privéleven, daar heb ik een hekel aan."

En toch waagt Monica de confrontatie. Al bij al is dat niet onlogisch voor een gestaalde reporter die zelf figuren als Arafat, Mugabe en Kaunda heeft geïnterviewd. Maar de gezonde achterdocht is niet helemaal weg. Ze vindt het vreemd dat ik geen recordtje aanzet. "Oude ambachten", counter ik. Dik twee uur later is de camaraderie met de in donkere tinten gehulde Monica evenwel bezegeld. Zo blijkt dat we allebei een gloeiende hekel hebben aan jonge redactiemanagergertjes die met de voeten op hun bureau en de handen in de nek orakelen over 'de ideale reportage'.

"Ik ben geboren en getogen aan de Belgische kust", vertelt Monica. "Ze hebben me ooit omschreven als een aangespoelde Vlaming. Mijn ouders waren genaturaliseerde Belgen. Ik sprak geen woord Nederlands toen ik in Knokke aan mijn eerste studiejaar begon en was altijd een vreemde eend in de bijt. Ik had daardoor ook lang een hekel aan de school en was vrij opstandig. Maar ik las ontzettend veel. Met studeren ben ik pas begonnen in de retorica. Mijn vader, een feminist *avant la lettre*, hamerde altijd op het belang van een behoorlijk diploma en de daaruit voortvloeiende financiële onafhankelijkheid. Zo heb ik in Gent Romaanse filologie gestudeerd en mijn kritisch denken aangescherpt dankzij boeiende figuren als Jaap Kruithof en Etienne Vermeersch. Later heb ik als werkstudent ook nog vijf jaar rechten gevolgd aan de VUB. Ik ben niet meteen journalist geworden. Ik heb eerst Frans en Spaans gegeven en van de vier maanden lange vakanties in het onderwijs geprofiteerd om de wereld te verkennen. Wat mij betreft is dat een noodzaak voor een verslaggever."

"Journalist werd ik eigenlijk via een zijweg, via een quiz op de RTB, *Visa pour le Monde*. Die heb ik toen als enige Vlaming gewonnen. Ik werd toen bijna dagelijks telefonisch bestookt met scheldtelefoontjes van Vlamingen die mij lieten weten dat ik 'een smerige franskiljon' was en van Walen die vonden dat *une sale Flamande* niets te zoeken had op hun zender. De prijs van al die moeite was een wereldreis, toen nog zonder massatoerisme. Dat heeft mijn boekenkennis mooi gerelativeerd. Een natuurramp deed me bij de VRT terecht komen: Honduras, een van mijn 'Visa-landen', werd geteisterd door een orkaan en Johan Depoortere vroeg me om iets over dat land te komen vertellen. Daarna volgde een aanbod om interviews met buitenlanders te doen in een talkshow van de BRT, *Bij Nader Inzien*. Samen met Johan Anthierens en Guido De Praetere was dat. Ik had geen coach noch ervaring, en achteraf bekeken was het pure waanzin om in een rechtstreekse uitzending voor een *live audience* in het Amerikaans theater gesprekken te voeren met mensen als Randy Newman. Waarbij

ik elke zin van het interview meteen ook moest vertalen."

Monica Moritz trok naar Nederland, waar ze de eerste vrouwelijke anker werd voor *Brandpunt*. "In die tijd bezette de Sovjet-Unie Afghanistan en ik vond dat er wat meer aandacht mocht zijn voor de inmiddels twee miljoen Afgaanse vluchtelingen. De eindredacteur was een fanatieke links progressieve bewonderaar van het communisme en vond dat ik aan de 'foute kant' stond. Na een jaar was het buigen of barsten. Ik vertrok, want door *Visa pour le Monde* had ik een uitgebreide visite gebracht aan het paradijs achter het IJzeren Gordijn en kon ik mij met die communistenverering niet verzoenen."

Haar mooiste tijd in Nederland vindt ze de periode die ze werkte voor *Tijdsein* van de Evangelische Omroep. "Ik kreeg er absolute *carte blanche* om me journalistiek uit te leven en mocht er droomstukken maken over politieke hotspots in de wereld. Daar in Nederland heb ik het vak pas goed geleerd. 'Je bent maar zo goed als je laatste item', riepen ze. En ze vonden dat je nooit kritisch en precies genoeg kon zijn. Geweldig!"

Toen VTM werd opgericht kwam Monica terug in België werken. "Dat was makkelijker te combineren met mijn dochter. *Telefacts* was de eerste actualiteitenrubriek die het monopolie van *Panorama* doorbrak. Er ontstond toen ook een compleet ander televisielandschap. Toen Gaby Feyaerts daar eindredacteur was, gaf ze ons ruimte om te experimenteren en met actualiteit kijkers te trekken. Mijn eerste stuk ging over de mogelijke syndicalisering van de Antwerpse prostituées, dat was

toen echt wel nieuw. Ik heb de meest uiteenlopende onderwerpen behandeld, zoals penisverlengingen en rare seks in Vlaanderen. De kijkcijfers groeiden ver boven het miljoen!"

In opdracht van De Televisiefabriek maakte ze vervolgens voor *Het Vermogen* op Canvas nog een reeks van 75 afleveringen over geldstromen in Vlaanderen. En voor *Spraakmakers* interviewde ze figuren als Juliette Gréco, Luciano Pavarotti en Jeanne Moreau. "Memorable confrontaties in een aangename werksfeer", zegt ze daarover. De jongste vijf jaar bedacht en realiseerde Moritz docureeksen voor Vitaya. "Over het reilen en zeilen van zakenmensen, over vrouwen en werk, gynaeologie, hobbykoks, vrouwelijke amateurwielrenners... Zeer uiteenlopende onderwerpen dus, en zeer intensief werk."

Welke vrouw ziet Monica zelf in de spiegel? "Ik weet dat ik een 'moeilijke' ben", is het antwoord. "Dat ben je als je vrouw nogal vlug als je veeleisend en direct bent. Ik ben nooit helemaal tevreden, alles kan altijd beter, ook mijn eigen werk. Als journalist moet je nauwkeurig te werk gaan, feiten checken, en dat doet ik bijna obsessief. Televisie maak je trouwens niet alleen, dat is teamwerk onder tijdsdruk, zeer stresserend soms. Zonder goeie cameraploegen en monteurs kun je onmogelijk goeie programma's maken. Op de koop toe evolueert televisiejournalistiek sneller dan ooit. Iedereen die met een gsm op het goeie moment op de juiste plek staat, rapporteert tegenwoordig nieuws, getuigt, maar dan zonder duiding. Er is een tsunami aan informatie, 24 uur op 24, alles is *realityjournalism* en twitternieuws aan het worden. Probeer maar eens uit die krabbenmand te kruipen."

'Televisie maak je niet alleen, dat is teamwerk onder tijdsdruk.'

DE JOURNALIST EN DE FISCUS

Ivan Declercq

Forfaitaire of werkelijke beroepskosten, auteursrechten versus honorarium, roerende voorheffing, fiches 218.10, 281.50 en 281.45... Schuif je het invullen van de belastingaangifte ook altijd zo ver mogelijk voor je uit, tot die 30 juni – of 15 juli voor wie het via *Tax-on-web* doet – zowat op de stoep staat? Hierbij een poging je wat te gidsen in het labrynt.

Aftrekbare kosten

Je kunt kiezen tussen *forfaitaire* kosten, die de fiscus automatisch van je inkomen aftrekt als je zelf geen kosten invult, en je *werkelijke* kosten. De forfaitaire kosten gaan volgens een degressief tarief:

Beroepsinkomsten in €	% op deze schijf	Bedrag in €	Samengeteld bedrag in €
0,00 – 5.190,00	28,7 %	1.489,53	1.489,53
5.190,00 – 10.310,00	10%	512,00	2.001,53
10.310,00 – 17.170,00	5%	343,00	2.344,53
17.170,00 – 58.685,67	3%	1.245,47	3.590,00

Het maximale forfaitaire bedrag voor de beroepskosten is dus € 3.590. Ben je bedrijfsleider, dan is het kostenforfait sinds 2010 nog maar 3%, met een maximum van € 2.150. Heb je meer beroepskosten dan die bedragen, dan heb je er belang bij je *werkelijke* kosten in te brengen. Tussen haakjes: heb je een loontrekkende activiteit en daarnaast een zelfstandige activiteit, dan kun je kiezen voor het kostenforfait voor beide

(Foto Bert Van den Broucke - Didier Lebrun/PhotoNews)

activiteiten, voor het kostenforfait voor het ene en de werkelijke kosten voor het andere of voor de werkelijke kosten voor beide activiteiten.

Kies je voor de werkelijke kosten, dan kun je de beroeps-

kosten inbrengen die je in 2010 hebt gemaakt met de bedoeling beroepsinkomsten te verwerven of te behouden en waarvan je de echtheid kunt bewijzen. Bepaalde kosten zijn te beschouwen als investering en kunnen niet in één jaar worden afgetrokken. We spreken dan van afschrijvingen. Voor gebouwen geldt 5 of 3 % per jaar, voor machines en uitrusting 10%, voor rollend materiaal 20% en voor kantoor-machines 33,33 %. Voor het woon-werkverkeer (naar vaste werkplaats) geldt € 0,15 per km. Doe je dat met de fiets, dan mag je € 0,20 per km aftrekken. Wie daarnaast nog autokosten aangeeft (andere dan woon-werkverkeer), mag die maar voor 75% inbrengen. Dat geldt sinds 2010 ook voor de brandstofkosten. Alleen de intresten op de financiering van een auto zijn nog 100% aftrekbaar. Restaurantkosten zijn, net als de vorige jaren, voor 69% aftrekbaar.

Auteursrechten

Sinds 2008 worden auteursrechten beschouwd als roerende inkomsten en laag belast. Tot een bedrag van € 51.920 is het belastingtarief 15%. Bovendien worden hoge forfaitaire kosten afgetrokken, waarop je dus geen belastingen betaalt:

Auteursrecht in €	Forfaitaire kosten	Belastbare som	belastingtarief
0,00 – 13.840,00	50 %	6.920,00	15%
13.840,00 – 27.690,00	25 %	10.387,50	15%
27.690,00 – 51.920,00	0%	24.230,00	15%
> 51.920,00			progressief tarief personenbelasting

Ter vergelijking: op gewone beroepsinkomsten betaal je tussen 25% en 50% belastingen. En die 50% belastingschaal wordt al bereikt bij het gedeelte van je inkomen boven de € 34.330.

Vraag is nu natuurlijk: welk gedeelte van je inkomen kun je kwalificeren als 'auteursrechten'? Eén zaak is alvast duidelijk: bedragen die je ontvangt van een auteursrechtenmaatschappij als de JAM bestaan voor 100% uit auteursrechten. Hetzelfde geldt voor bedragen die je ontvangt voor *hergebruik* van je werk. Er wordt roerende voorheffing op ingehouden en je hoeft die inkomsten in principe dan niet meer aan te geven op je belastingaangifte.

Voor het *eerste gebruik* van je werk liggen de kaarten anders. Het inkomen dat je daarvoor ontvangen hebt, bestaat normaliter voor een deel uit vergoeding voor gepresteerde arbeid. Maar net als in 2009 hebben heel wat uitgevers de volledige som als auteursrecht bestempeld, hebben ze er roerende voorheffing op ingehouden en die doorgestort naar de fiscus. Daarmee was, volgens hen, voor jou de zaak geregeld met de fiscus.

De VVJ en de JAM hebben altijd voorgehouden dat dit tot pro-

blemen zou leiden, omdat zowel de fiscus als het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ) hierdoor grote bijdragen zou verliezen. In de praktijk hebben we gemerkt dat in individuele gevallen de fiscus het contract tussen freelancer en opdrachtgever heeft opgevraagd. Staat daarin geen opsplitsing in auteursrechten en honorarium vermeld, dan is de fiscus geneigd om het hele bedrag als honorarium te bekijken. Gevolg: een regularisatie, met bijkomende belastingen en aanvullende sociale bijdragen. Maar ook de feitelijke omstandigheden kunnen een rol spelen: een auteur die op eigen initiatief met teksten of foto's naar een uitgever stapt, heeft bijvoorbeeld meer kans om zijn vergoeding als roerend inkomen (auteursrecht) te zien gekwalificeerd dan een freelancer die per uur wordt betaald voor materiële prestaties. In het algemeen kun je evenwel zeggen dat een vergoeding voor het schrijven van een artikel of het maken van een foto een beroepsinkomen is, terwijl een vergoeding om dat artikel of die foto te verspreiden behoort tot auteursrecht.

De VVJ is begin 2010 tot een protocol gekomen met de uitgevers waarin voor voltijdse zelfstandigen een verdeling 70% honorarium en 30% auteursrecht is opgenomen. Voor zelfstandigen in nevenberoep kan eventueel 100% auteursrechten gelden, omdat die al sociaal verzekerd zijn door hun hoofdberoep. Omdat dit protocol nog niet is bekrachtigd door minister Didier Reynders, noch door de FOD Financiën, passen de uitgevers het evenwel niet toe. Ze houden gewoon de roerende voorheffing op het totale bedrag in.

En dan?

Voor jou begint dan het rekenwerk. Want de manier waarop de uitgevers hun betalingen aan jou hebben doorgegeven aan de fiscus (via de formulieren 281.10 voor loontrekken, 281.50 voor zelfstandigen en 281.45 voor auteursrechten) geldt louter *ter informatie* van de fiscus. Je blijft zelf verantwoordelijk voor de wijze waarop je je inkomsten fiscaal aangeeft.

Je moet dan al je inkomsten uit je journalistiek werk – behalve de zuivere auteursrechten, zoals hierboven beschreven – samentellen (tel de ingehouden roerende voorheffing er wel bij!). Dan maak je een opsplitsing in een verhouding 'prestatieloon – auteursrecht' (bv. 70%-30%). Bij die 30% voeg je de zuivere auteursrechten (van de JAM, voor hergebruik, ...) toe. Zo kom je aan het totaal van wat je in 2010 aan auteursrechten hebt binnengehaald. Nadat de forfaitaire kosten zijn afgetrokken (zie kader bij auteursrechten) ben je op het resterende saldo 15% roerende belasting verschuldigd.

Waar wat invullen?

Dat hangt af van je situatie:

Je hebt louter *zuivere auteursrechten* (inkomsten van de JAM, inkomsten uit hergebruik van je werk), het totaal blijft beneden de € 13.840 en de instanties die je dat geld hebben uitbetaald hebben 15% roerende voorheffing ingehouden, rekening houdend met de 50% forfaitaire kosten. In dat geval hoeft je je inkomsten uit auteursrechten niet meer op je belastingbiljet aan te geven. Er is immers al een correcte roerende voorheffing op ingehouden, die voor jou 'bevrijdend' is. Wil je ze wél invullen (bijvoorbeeld omdat je inkomsten uit auteursrechten je enige inkomsten zijn en je dan een deel van de ingehouden roerende voorheffing kunt recupereren), dan vul je in **vak XIV, deel 2 van de belastingaangifte**, bij

code 1117-47 het *bruto-inkomen* van je auteursrechten in, bij **code 1118-46** het *kostenforfait* (of je werkelijke kosten indien die bewijsbaar hoger zijn) en bij **code 1119-45** de *ingehouden roerende voorheffing*.

Je hebt louter *zuivere auteursrechten* uit *diverse bronnen*, die in totaal méér bedragen dan € 13.840. Elk van die bronnen heeft roerende voorheffing ingehouden zonder van elkaar af te weten en ze hebben daardoor wellicht een te groot kostenforfait genomen. Op het totaal is dan te weinig roerende voorheffing ingehouden. In dit geval moet je wél (ook in deel 2 van de belastingaangifte) je auteursrechten aangeven, in **vak XIV**. Bij **code 1190-71** vul je het **totaal** van de *bruto-inkomsten* in van je auteursrechten (dus dat wat je ontvangen hebt uit diverse bronnen, plus de al ingehouden 15%). Bij **code 1191-70** vul je je kostenforfait in, dat je berekent aan de hand van bovenstaand kader. (*Als je meent méér kosten in te kunnen brengen dan het forfait, dan mag je die werkelijke kosten inbrengen, maar die zul je moeten kunnen bewijzen*). Bij **code 1756-87 (vak XIX)** als je zelfstandige bent, **code 1299-59 (vak IV, deel 1 van de aangifte)** als je werknemer bent, of **code 1427-28 (vak XVI)** als je bedrijfsleider bent, vul je vervolgens in wat de diverse bronnen van je auteursrechten in totaal aan roerende voorheffing hebben ingehouden. De fiscus zal dan een regularisatie toepassen.

Je hebt, naast je *zuivere auteursrechten* (van auteursrechtmaatschappijen of voor hergebruik van je werk), ook ereloon ontvangen voor het eerste gebruik van je werk, maar je opdrachtgever(s) heeft/hebben dat volledig als auteursrechten beschouwd en heeft/hebben op de volledige som 15% roerende voorheffing ingehouden. Dat betekent dat te veel roerende voorheffing is ingehouden (want op een te groot bedrag), en dat een deel van je inkomsten opnieuw als ereloon zal worden gekwalificeerd. Er moet dus worden geregulariseerd.

Het **totale** ereloon, dat ten onrechte als 100% auteursrechten is beschouwd door je opdrachtgever(s), zul je zelf moeten omzetten in een deel ereloon en een deel auteursrecht. Je kunt daarvoor bijvoorbeeld onze suggestie van 70% - 30% hanteren. Vergeet niet de ingehouden 15% er weer bij te tellen, om tot een totaal bruto bedrag te komen!

Het **deel bruto ereloon** vul je dan gewoon in het gebruikelijke **vak XVIII** in, bij baten uit vrije beroepen, **code 1650-96**. Het **deel auteursrechten** (ook hier weer: *bruto*, en vergeet niet je zuivere auteursrechten erbij te tellen) moet je dan invullen in **vak XIV**, bij **code 1190-71**. Bij **code 1191-70** vul je het bedrag van je *kostenforfait* in, zoals berekend in bovenstaande tabel (*of je werkelijke en te bewijzen kosten, als je denkt dat die hoger liggen dan het forfait*). En ook hier weer: bij **code 1756-87 (vak XIX)** als je zelfstandige bent, **code 1299-59 (vak IV, deel 1)** als je werknemer bent, of **code 1427-28 (vak XVI)** als je bedrijfsleider bent, vul je in wat de diverse bronnen van je auteursrechten in totaal aan roerende voorheffing hebben ingehouden. De fiscus zal dan een regularisatie toepassen.

Met dank aan A & T Group: <http://www.atgroup.be/>

Meer vragen? Contacteer het VVJ-secretariaat, dat instaat voor een vertrouwelijke behandeling. Desnoods verwijzen we je door naar een gespecialiseerde fiscale expert.

Politicus-columnist Derk Jan Eppink: 'SOMMIGE EUROPESE BERICHTGEVING GRENST AAN JOURNALISTIEKE PROSTITUTIE'

Monica Moritz

Als het over politiek en pers gaat – in België en ver daarbuiten – heeft Derk Jan Eppink ongetwijfeld recht van spreken. Als voormalig journalist en nog altijd actief columnist zetelt de Nederlander Eppink (52) sinds 2009 voor de Vlaamse partij LDD in het Europees Parlement. Als ongezouten 'rechtse zak' tikt hij overigens ook graag het Europese politieke establishment op de vingers. Zopas zorgde hij in Staatsburg nog voor opschudding met compromitterende foto's van Europese leiders die tot voor kort het gezelschap van de Lybische leider Khadafi niet schuwden. Een gesprek met een conservatieve schenenschopper die zijn tegenstanders graag met humor te lijf gaat.

Even recapituleren: hoe geraakte u in de Belgische pers en politiek verzeild?

"Dat is een heel merkwaardig pad, dat ik nooit had kunnen voorspellen. Begin jaren negentig werkte ik voor *NRC Handelsblad* als correspondent in Polen en later als politiek redacteur in Den Haag. Op het Binnenhof heb ik er lang over gedaan om te wennen aan een politiek wereldje waar elke dag een relletje uitbreekt waar je dan over moet rapporteren. Toen ik daar zowat alle verkiezingen had verslagen, was ik toe aan nieuwe uitdaging. In 1995 kwam ik via kennissen terecht bij *De Standaard* en zo is het idee geboren van een Nederlander die de Wetstraat bekijkt door een andere bril.

Dat ging eigenlijk vrij goed omdat ik een *Fremdkörper* was in dat ons-kent-ons wereldje hier: de politici en de journalisten kennen elkaar, en vaak gaat het ook om zeer persoonlijke contacten. Je wordt uitgenodigd op verjaardagen, trouwfeesten, doopfeesten, dorpsfeesten en nog veel meer. Om het diepe Vlaanderen en al zijn dorpen te leren kennen heb ik dat ook allemaal meegemaakt. Zo had ik een goeie verhouding met toen nog beginnend kamerlid Pieter De Crem. Ook zijn dorp, Aalter, waar zijn vader al burgemeester was geweest, heb ik toen bezocht. Ik ben zelfs gaan paardrijden met Herman de Croo! Het werd een volledige onderdompeling in het Belgische bad. Zo kon ik van dichtbij observeren wat hier allemaal achter de schermen gebeurt."

Het zijn die journalistieke ervaringen die we terugvinden in uw boek *De Avonturen van een Nederbelg*?

"Ja, als Nederlander paardrijden met De Croo en dat diepe Vlaanderen leren kennen, zover kom je niet zo makkelijk, als je dat al zou willen. Men moet je ook een beetje vertrouwen natuurlijk want Vlamingen zijn zeer wantrouwig ten aanzien van Nederlanders. *Als een Hollander u nog niet heeft gekloot, dan is hij het zeker vergeten*, vertelde Paul Vanden Boeynants me een keer na afloop van een interview."

In 1999 volgde uw overstap van de journalistiek naar de Europese politiek. En vandaar ging het naar een rechtse Belgische splinterpartij.

"Eind 2008 belde Jean-Marie Dedecker me op want die had iemand nodig voor zijn Europese lijst. Het rechtsliberale gedachtegoed van zijn partij sprak me wel aan. Bovendien mocht ik van Dedecker mijn eigen verkiezingsprogramma schrijven. Zo werd ik in België de eerste Nederlander die

'Meestal verpak ik mijn opinies in een dosis ironie en humor want dat faciliteert de communicatie.' (Foto Monica Moritz)

in het Europees parlement is geraakt via een Vlaamse lijst. Als je kijkt naar het stemgedrag van de journalisten hier, dan zie je dat 75 tot 80 procent links, groen of socialistisch stemt. Daar heb ik niks op tegen, alleen is journalistiek een vak waarin je omgaat met feiten en opinies, en ik vind dat er te weinig evenwicht is. De linkse meerderheid binnen de journalistiek is dermate sterk dat ze meer en meer de voortzetting van de linkse politiek is geworden. Maar in Vlaanderen stemt 75 procent van de bevolking niet links en dus is die journalistiek geen spiegel van de samenleving. Bovendien bepaalt die pers ook nog dat je 'politiek correct' moet denken en monopoliseert ze dus ons begrippenapparaat."

De linkse pers dringt ons haar dogmatisch denken op, zegt u?

"Dat klopt, links *benchmark* wat goed of slecht is. En als je niet in die 'goede' benchmark past ben je een 'rechtse zak'. Zeer dogmatisch allemaal, een beetje zoals in een godsdienst. Links is een kerk zonder god. Het is een geloof in een grote overheid, in een verzorgingsstaat, en een denkpatroon waar je niet mag van afwijken. Als je goed bent, 'correct' denkt dus, hoor je erbij. Links bepaalt eigenlijk het denkraam voor de politiek en daar ben je dan aan overgeleverd. Dat is een machtig wapen."

Is een partijkaart of een sterke politieke affiliatie verenigbaar met journalistiek?

"Toen ik nog voor de *NRC* rapporteerde, was ik nog een aantal jaren lid van de PvdA. En je kunt dat dan een slapend lidmaatschap noemen, de praktijk bewijst toch dat je dit beter niet doet omdat je er nu eenmaal op wordt getaxeerd. In België hebben journalisten vaak een politiek kleurtje. Je zou verwachten dat dat bij de nieuwe generatie veel minder het geval is, maar uiteindelijk is de meerderheid SPA, groen

of iets in die buurt. Journalisten maken steeds meer kranten voor andere journalisten maar niet voor burgers. Men praat met elkaar over wat men van elkaars artikelen vindt, en zo krijg je een incestueus circuit dat niet meer openstaat voor de buitenwereld."

Garandeert de zuilvorming in de Nederlandse media dan een beter evenwicht?

"Ja, het perslandschap in Nederland is gevarieerder dan in Vlaanderen, je hebt meer keuze. Je kunt *Vrij Nederland* lezen, maar ook *Elsevier* of *Trouw*. Of je kiest voor *De Telegraaf*, *De Volkskrant* of de *NRC*. Je hebt een ruim aanbod, ook op televisie. Dan vind ik het ook niet zo erg dat journalisten een bepaalde overtuiging naar voren brengen, omdat je precies weet wie ze vertegenwoordigen. Zo zal de *Vara* vlak voor de verkiezingen heel veel PVDA-ers in de programma's opvoeren, maar dat is ook omdat je weet uit welke hoek de wind daar waait. De Nederlandse omroepen zijn van origine gebouwd op levensbeschouwingen, er is dus een zekere politieke diversiteit. In Vlaanderen was die verzuiling altijd al heel sterk en is ze vandaag bijna helemaal afgebrokkeld. Het aanbod is echter heel beperkt: je hebt de VRT en daar houdt het eigenlijk mee op. VTM doet niet meer aan politieke berichtgeving, en die andere omroepen ook nauwelijks. Dus wie de VRT in handen heeft, heeft als het ware de sleutel tot de opinievorming. Alleen is nu de discrepantie in Vlaanderen tussen de media en de bevolking zo groot, dat als de VRT iemand begint te verduvelen of te verdoemen, die persoon juist wint bij verkiezingen. Als je dagelijks wordt afgekraakt door de VRT kan dat je verkiezingsprogramma alleen maar bevorderen."

Heeft Bart De Wever dan geen krediet gekregen?

"Zijn krediet heeft hij gekregen in 2009 en 2010. Hij werd dan ook opgevoerd in televisieshows als een leuke vent. Ook van *De Standaard* kreeg hij de nodige aandacht. Maar nu denken ze dat hij zijn taak niet aankan, en de journalistiek en het establishment keren zich tegen hem. Zolang hij de *darling* van de pers was, vonden ze hem leuk omdat hij stemmen weghaalde bij het Vlaams Belang. Maar nu is De Wever zo gegroeid dat hij een gevaar is voor het establishment. Nu voegen de media zich bij het establishment dat hand in hand met de koninklijke kringen vindt dat De Wever te hoog van de toren blaast en maar eens een toontje lager moet zingen."

Als (euro)politicus blijft u verder stukken schrijven voor *NRC Handelsblad* en *De Tijd* onder meer, en die weerspiegelen toch ook uw politieke overtuigingen?

"Ik heb altijd geschreven, en als politicus kun je ook een schrijver zijn, dat is niet verboden. Maar ik ben vandaag natuurlijk geen journalist. Ik predeneer niet een soort van objectieve, feitelijke weergave van politieke gebeurtenissen te rapporteren, voor zover dat al mogelijk is. Natuurlijk schrijf ik vanuit een bepaalde invalshoek, en meestal verpak ik mijn opinies in een dosis ironie en humor, want dat faciliteert de communicatie. Het is een mooie manier om tegen de schenen van het linkse establishment of van de eurodictatuur te schoppen en eigenlijk ook een hele goeie methode om dingen duidelijk te maken zonder hatelijk te worden."

Beschouwt u zichzelf als een propagandist?

"Nee, dat niet, ik wil enkel als politicus kunnen schrijven vanuit een centrumrechtse en liberale invalshoek. Overigens vind ik dat de echte journalistiek best wat kritischer mag zijn, ook wat Europa betreft. Journalisten vinden vaak dat ze een verlengstuk moeten zijn van de gestelde lichamen van de Europese Unie. Ze nemen vrij klakkeloos alles over wat ze voorgeschoteld krijgen, en hebben weinig de neiging om zich af te vragen: *is dat wel zo?* De Europese elite doet graag aan achterkamertjespolitiek waar ze door niemand gecontroleerd wordt. En de Europese journalistiek laat daar nauwelijks een kritisch geluid horen. De meelopenheid van bijvoorbeeld *The Financial Times*, die zich opstelt als een soort van huiskrant van de Europese Commissie, is stuitend. Veel

journalisten beschouwen zich als pleitbezorgers van het 'Europese ideaal' in een mate die grenst aan journalistieke prostitutie. Europa is meer gebaat bij een kritische benadering om falen aan het licht te

brengen. Maar nee, heel veel andere kranten nemen letterlijk over wat er in *The Financial Times* staat, de krant die de hapklare brokken krijgt aangeleverd van de Commissie."

De Europese Unie besteedt hoge budgetten aan communicatie. Is er dan nog wel plaats voor een kritische pers?

"De EU heeft nu ook zijn eigen televisiezender opgericht en deelt een hoop journalistieke prijzen uit, te veel om op te noemen eigenlijk. Elk directoraat-generaal heeft een persprijs en probeert zo die pers helemaal in dat overheidsapparaat te zuigen. Op die manier schrijven journalisten wat zij willen. Eurocommissaris Viviane Reding was in 2010 van plan om journalisten gratis met José Manuel Barroso, de voorzitter van de Commissie, naar het buitenland te laten meereizen in zijn vliegtuig, allemaal op kosten van de belastingbetaler. Dan kan Europaus Barroso af en toe vertellen wat hij allemaal doet, en hoe belangrijk hij wel is. In Amerika vliegen journalisten ook mee met de president, maar niet gratis zoals hier en in de hoop dat er mooie verhalen van komen. De hele journalistiek staat bloot aan een corrumperend proces."

Is het met de Amerikaanse media dan zoveel beter gesteld?

"De Amerikaanse journalistiek is veel kritischer. Veel Europese parlementsleden, Nederlandse vooral, beloven dat ze in Brussel mooi dwars gaan liggen. Maar eenmaal hier stemmen ze gewoon mee met de meerderheid of onthouden ze zich. Helaas is er dan geen pers aanwezig om dat op te volgen. In Amerika wordt een stemming geregistreerd en zo kunnen journalisten verifiëren hoe iemand heeft gestemd. Als je je kiezers in Michigan belooft dat je in Washington tegen iets gaat stemmen en je stemt toch voor, dan word je de volgende dag ontmaskerd in de krant."

Hoe denkt u dat de Vlamingen u inschatten?

"Ik heb laatst nog van de VRT een voorstel gekregen om mee te doen aan een programma over haatmail. Maar ja, ik krijg nooit echte haatmail. Boze brieven, dat wel, en ik word uitgemaakt voor 'rechtse zak', maar dat vind ik geen haatmail, dat is een *badge of honor*. Ik weet niet wat Vlamingen van mij denken. Ik denk wel dat ze wat ik schrijf relatief veel lezen en dat ze toch ook wel weten dat ik als Nederlandse columnist dingen kwijt kan die ze zelf niet willen of durven zeggen. Dat is het effect wel een beetje, zo van *die Ollander heeft het gezegd*." (lacht)

Vorbij het cliché (8/slot): OUD EN NIET OUT

'DE VERGRIJZING IS OOK EEN KANS'

Anne Vanderdonck is hoofdredactrice van *Plus Magazine*, een general interest-blad dat zich richt op de iets oudere bevolking. "Niet zo lang geleden kondigde ING aan dat zestig-plussers aan hun bankautomaten niet meer dan 1000 euro per week mochten afhalen", vertelt ze. "Gelukkig werd dat voorstel snel weer ingetrokken. Maar ik heb het toen speciaal in de gaten gehouden: zowat alle media illustreerden dat verhaal met witharige 95-jarigen die amper konden wandelen. Dat is een probleem, want dit beeld is echt totaal niet representatief voor de Belgen ouder dan zestig. En het vreemde is: journalisten weten dat ook. Ik praat hier vaak over met jongere collega's en dan krijg je reacties als: 'Ah ja, mijn moeder van zestig winkelt ook nog bij H&M, je zou haar even makkelijk veertig kunnen schatten als je haar zag.' Tja, en dan toch kiezen voor het foute clichébeeld, voor de karikatuur. Of kijk naar de wereld van de bekende mensen: Bruce Springsteen is 61, Sharon Stone 53. Zij zijn evengoed illustraties van wat het in 2010 betekent om als 'oudere' door het leven te gaan."

Wie precies bij die iets oudere bevolking hoort, valt moeilijk af te bakenen. Zeker is dat het over een grote en (spectaculair) groeiende groep gaat. Enkele clicks op statbel.fgov.be leren

dat 1,3 miljoen Vlamingen ouder zijn dan zestig. Ongeveer anderhalf miljoen is tussen 50 en 60. Indrukwekkende cijfers en toch wordt er volgens de Vlaamse Ouderenraad bijzonder vaak in stereotiepen over ouderen bericht. "Ouderen klagen alsmaar, ze zijn niet meer mee, zijn afhankelijk, passé en passief", zegt Kathy Louagie van de Vlaamse Ouderenraad. "Dat is het clichébeeld waartegen wij vechten." Een opvallend negatief beeld overigens. En dat terwijl het toch om een grote groep mensen gaat die, moet het gezegd, tegelijk ook veel potentiële lezers, kijkers of luisteraars zijn.

Nuance is, zoals in iedere aflevering van *Vorbij het Cliché*, het sleutelwoord. En die nuance is volgens de Ouderenraad zoek. Kathy Louagie: "Een oudere is in onze pers extreem zorgbehoevend ofwel doet hij op zijn negentigste nog aan parachutespringen. Natuurlijk zijn media op zoek naar leuke, ludieke verhalen, maar het moet mogelijk zijn om meer divers en realistisch weer te geven wie de senioren van vandaag zijn. Dat beeld van uitersten dient alleen het cliché. Mediamakers onderschatten hoe dat overkomt bij een toch niet onaanzienlijk deel van hun doelpubliek."

Zeker in de terminologie is er meer zorg nodig. De Vlaamse Ouderenraad peilt regelmatig zijn achterban en merkt dat in de pers nochtans algemeen gebruikte omschrijvingen als *ouden van dagen*, *derde leeftijd* of *bejaarden* niet in goede aarde vallen. Termen als *oude besjes* en *krasse knarren*

komen ronduit beledigend over, *Viagrageratie* en *hangborstenbikini's* zijn daarvan de overtreffende trap. De Vlaamse Ouderenraad verkiest neutrale woorden als '50-plussers', 'zeventigers' of 'senioren', met 'ouderen' als algemene koeperterm.

Anne Vanderdonck van *Plus Magazine* begrijpt de bezorgdheid en vindt dat ook de term 'ouderen' voor journalisten uiteindelijk in de praktijk weinig werkbaar is. "Want wanneer ben je oud? Er zijn mensen van dertig die qua levensopvatting ongetwijfeld ouder zijn dan sommige zeventigers. Eigenlijk is het zinnvoller om mensen te benaderen vanuit de levensfase waarin ze zitten. Laat ik het verduidelijken met hoe wij bij *Plus Magazine* onze doelgroep afbakenen. Pin me niet vast op het cijfer, maar het vijftigste levensjaar is voor veel mensen een periode van grote veranderingen, waarin letterlijk een nieuw leven begint. Men heeft financiële middelen die men eerder niet had, want statistisch gezien is dit de levensfase waarin men voor het eerst erft. Tegelijkertijd vallen kosten zoals de hypotheek en de kinderopvang rond deze tijd meestal weg. *Plus Magazine* schrijft voor lezers die op dit kruispunt staan. Het zijn actieve mensen die heel geïnteresseerd naar de maatschappij kijken, geen

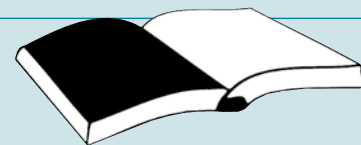

'Het moet mogelijk zijn om meer divers en realistisch weer te geven wie de senioren van vandaag zijn.' (Foto Frédéric Grimaud / PhotoNews)

types die iedere avond voor de tv hangen en zich het leven laten overkomen. Voor al wie zich in dat sjabloon herkent, werken wij. Grosso modo bevindt die doelgroep zich tussen 50 en 65, maar jonger of ouder kan zeker ook. Het is erg moeilijk daar een leeftijd of een benaming op te plakken, temeer omdat de term 'ouderen' negeert dat veel mensen zich op die leeftijd nog lang niet oud voelen."

Bedreiging ?

Opmerkelijk is dat de Vlaamse Ouderenraad pleit voor terughoudendheid en nuancering in de berichtgeving over de vergrijzing. Die is nodeloos culpabiliserend, vindt men. Kathy Louagie van de Vlaamse Ouderenraad: "De vergrijzing is een gigantische kost en voor jongere generaties een wurgende last: dat idee wordt er stelselmatig ingelepeld. Doemscenario's over de onbetaalbaarheid van de pensioenen doen haast vergeten dat ouderen zelf een hele carrière lang pensioenbijdragen hebben betaald. Bovendien wordt de schijn gewekt dat de senioren vroeger het geld hebben opgesoupeerd, en jongeren nu voor hen de rekening mogen oppikken. Die analyse is sowieso kort door de bocht, maar in ieder geval treft de individuele oudere geen schuld. Het gevaar is dat men de solidariteit tussen de generaties ter discussie gaat stellen. Vergeet ook niet dat ouderen nog steeds een zeer positieve rol spelen in deze samenleving. Kijk naar

Jef Van Baelen

alle verantwoordelijkheden die zij nog opnemen, betaald of niet! Als alle ouderen één dag zouden staken, dan valt het land stil. Blijf als journalist steeds kritisch voor populaire stellingen als: het geld zit allemaal bij de ouderen. De armoede-cijfers nuanceren dat.”

De vergrijzing kan net zo goed worden neergezet als een kans, stelt de Vlaamse Ouderenraad. Er is een schat aan expertise en ervaring beschikbaar bij mensen die hun leven niet meer moeten opbouwen. Die bron aanboren, biedt ongeken- de mogelijkheden. Betekent dit dat er geen kritische kanttekeningen meer mogen worden geplaatst bij de vergrijzing, die hoe dan ook budgettair en organi-

‘Wanneer ben je oud? Er zijn mensen van dertig die qua levensopvatting ouder zijn dan sommige zeventigers. Eigenlijk is het zinvoller om mensen te benaderen vanuit de levensfase waarin ze zitten.’

satorisch voor een gigantische uitdaging zorgt? Allermist, stelt Louagie. “Althans zolang je niemand de schuld geeft van het feit dat hij of zij ouder wordt en ook weergeeft dat een ouder wordende bevolking niet noodzakelijk louter een last betekent. Het negatieve imago van de vergrijzing is een eenzijdige weergave van de feiten.”

De Vlaamse Ouderenraad pleit voor meer verscheidenheid in de thema’s waarbij ouderen aan bod komen. Niet alleen wanneer het over rusthuizen, dementie, ziekte of pensioenen gaat, zijn ouderen geschikte gesprekspartners. Vijftigplussers nemen deel aan alle aspecten van het maatschappelijke leven en dat wordt volgens de raad onvoldoende weerspiegeld.

Hoon

VRT-veteranen Dirk Tieleman en Jan Van Rompaey werkten aan een nichezender voor ouderen, een project dat onder- tussen in de koelkast zit. De Vlaamse Ouderenraad pleit er veeleer voor om senioren beter te integreren in de algemene programmering, als participant en als consument, dan dat hij zit te wachten op nichekanalen. Over het algemeen vindt de oudere vandaag zijn of haar gading in de media, stelt de Ouderenraad, al wijst hij toch op een aandachtspunt: het tijdstip van sommige televisie-uitzendingen sluit niet aan bij het leefpatroon van veel ouderen. Men vermoedt dat daarom ook een pak potentiële kijkers worden gemist.

Misschien is er dus veeleer een gebrek aan media met ouderen dan aan media voor ouderen. Wie kan immers beter weten wat de wensen en behoeften van het oudere

doelpubliek zijn dan journalisten die zelf al enkele jaren op de teller hebben? Alleen blijkt ouder worden en journalist blijven niet altijd met elkaar verenigbaar. 755 (23%) van de 3250 Vlaamse beroepsjournalisten zijn ouder dan vijftig. Van die 755 zijn er 117 actief gepensioneerd, wat betekent dat ze hier of daar nog wel journalistieke stukken schrijven maar niet te veel – dat zou ze hun pensioen kunnen kosten. Anne Vanderdonck van *Plus Magazine* is niet verrast door de massale vervroegde uitstap. “Op redacties geldt vaak een

ritme waarvan ik snap dat niet iedere vijftiger er nog dag in dag uit in meewil”, zegt ze. “Typisch aan onze sector is dat hij snel verandert, en niet iedereen zal daar voor openstaan. Mijn ervaring is: als mensen zin hebben om mee te evolu-

eren, dan lukt het ze. De journalist die op mijn redactie het meest gemotiveerd is om met internet en nieuwe media te werken, is 63. Opnieuw: de clichés gaan zeker niet altijd op. Tegelijk wil ik ook wel benadrukken dat je zelf geen vijftig moet zijn om voor lezers van vijftig boeiend te schrijven. Je moet empathie hebben met je lezer, een actieve binding met wat hem of haar interesseert. En uiteraard ook empathie met je onderwerp. Maar dat geldt voor iedere journalist op elke redactie. Daar staat geen leeftijd op.”

Blijft dat een hoop oudere collega’s de afgelopen jaren tegen zijn wil naar de uitgang is geleid. Een notoir voorbeeld van iemand die ondanks zijn leeftijd wel nog aan de slag is Dirk Tieleman. De 70-jarige oud-VRT-journalist ging enkele maanden geleden aan de slag als anker van *Vlaanderen Vandaag*, het duidingsprogramma op VT4. Tieleman werd beloond met venijnige opiniestukken waar de hoon van afspatte. Onbegrijpelijk voor Kathy Louagie van de Vlaamse Ouderenraad. “Tieleman is een beslagen journalist met veel ervaring die actief wil blijven en zijn kans greep toen zich een mooie uitdaging aandien- de. Waarom zou dat niet mogen?” De Ouderenraad wil net dat meer journalisten langer aan de slag blijven. Gedurende lange tijd was vooral de onderver- tegenwoordiging van oudere vrouwen een werkpunt, maar volgens Louagie is dat intussen veranderd. “We hebben niet langer het gevoel dat vrouwen extra kwetsbaar zijn. Kijk naar Frieda Van Wijck, Martine Tanghe, Phara de Aguirre: er zijn tegenwoordig een hoop bemoedigende tegenvoorbeelden, al kan het uiteraard altijd nog beter.”

Nuttige links:

- Cel Gelijke Kansen: www.gelijkekansen.be
- Vlaamse Ouderenraad: www.vlaamse-ouderenraad.be
- Praktische handleiding van de Vlaamse overheid voor ieder die de pensioensleeftijd nadert: www.60plusgids.be
- Beleidsinformatie voor ouderen: <http://www.vgc.be/Welzijn+en+Gezondheid/ZorgzameStad/Senioren/BeleidsInfo>
- Interuniversitair consortium dat de impact van de vergrijzing in Vlaanderen onderzoekt: www.covive.be
- Enter, het Vlaams Expertisecentrum over toegankelijkheid: www.entervzw.be

E In deze maandelijkse rubriek duikt Manu Adriaens in de geschiedenis van de Vlaamse journalistiek. Letter na letter ontdoet hij memorabilia uit het rijkgevulde media-archief van het stof: opmerkelijke uitspraken van perslui uit de afgelopen decennia, miniverhaaltjes die minstens een glimlach opwekken, wijsheden van oude ratten voor beginners in het vak. Een abecedarium voorbij de waan van de dag.

Echo (1)

Van 1961 tot 1973 was op de Vlaamse televisie elke zaterdagavond het programma *Echo* te zien. In totaal bracht deze voorloper van *Man bijt hond* 8.400 mini-reportages over 'nieuws in de marge' op de buis. Jan Van Rompaey, die al ervaring had met het medium radio, zette bij *Echo* zijn eerste televisiestappen. In zijn boek *De koningin was in twee stukken* beschrijft hij zelf dat debuut: "De ervaren, imposante reporter Bob Van Bael stak me een opmerkelijk kleine hand toe en zei dat ik vooral niet mocht vergeten dat mensen bereid waren om desnoods hun broek te laten zakken om toch maar op televisie te komen. Ik zou vrij snel ondervinden dat hij niet helemaal ongelijk had. Vervolgens werd ik 'meegegeven' met cineast Fons Robberechts: we trokken naar een frietkot, want mijn eerste reportage zou over de Belgische friet gaan. Fons wees waar ik moest staan, hoe ik de microfoon moest vasthouden en de 'klap' bedienen, waarna hij de frietmadam toeblafte dat ze op mijn vragen moest antwoorden – niet te uitvoerig, maar ook niet te bondig. *Echo* was ongemeen populair, vooral in de gouden jaren toen de roep 'De Televisie Is Daar!' nog hele dorpen deed samenstromen. In die tijd was het geen zeldzaamheid dat Bob Van Bael ergens aanbelde en dat de heer des huizes bij het ontwaren van de televisieploeg in tranen uitbarstte, de vlag hees en onmiddellijk de tafel liet dekken."

Echo (2)

Sommige intellectuelen vonden het programma *Echo* echter beneden hun waardigheid. Jan Van Rompaey: "Ik herinner me de Antwerpse beeldhouwer Paul Van Hoeydonck, die in de belangstelling kwam omdat Amerikaanse astronauten in 1971 een beeldje van zijn hand op de maan deponeerden. Na een moeizame afspraak – een agentschap eiste alle rechten op – verschenen we in een galerij op de Brusselse Louizalaan, waar een persconferentie zou worden gehouden. Iemand kwam op verzoek van de kunstenaar zeggen dat er televisieopnamen mochten worden gemaakt, graag zelfs, maar niét voor *Echo*. In een telefoongesprek met eindredacteur Jan Van der Straeten voegde de heer Van Hoeydonck daaraan toe dat het hem niet zinde te verschijnen in een programma tussen duivenmelkers en boeren."

Edelmoedig

Rambblas, Barcelona (Foto EPA/
Julian Martin/Beiga)

Michel Casteels volgde in 1965 de Ronde van Frankrijk als wielerverslaggever voor *Het Laatste Nieuws*, waarbij hij vooral oog had voor het randgebeuren. Dat jaar had de Tour een ritaankomst in Barcelona. Casteels dacht er later nog graag aan terug: "Toen mijn werk die avond klaar was, ging ik iets drinken op de Ramblas. Ik zag er

een blonde Spaanse – wat toch een zeldzaamheid was – en betaalde haar een glas. Het eindigde ermee dat ik de nacht met haar doorbracht. 's Ochtends had ik helemaal geen zin om weer de karavaan te vervoegen. Ik belde mijn chef Louis Cliteur op in zijn hotel. Nadat ik hem de situatie had uitgelegd, beloofde ik hem mijn kopij te bezorgen via een koerier. Die maakte ik vlug op basis van enkele buitenlandse kranten die ik daar kocht. Op zijn beurt bezorgde Louis me 10.000 frank (250 euro) van het budget van *Het Laatste Nieuws*. Het geld was vergezeld van een briefje: 'Amuseer je, kleine!' had hij erop geschreven."

Eenmalig

Het blijft merkwaardig: Henri Cartier-Bresson, een van de meest legendarische figuren uit de geschiedenis van de fotografie, is zelf nauwelijks op foto's te zien. De reden: hij wilde liefst zo anoniem mogelijk werken. Paul Van den Abeele van *De Standaard* slaagde er wél in om de Franse grootmeester uit zijn vakgebied op pellicule vast te leggen. Van den Abeele (in het boek *Door de lens van professionele fotografen* van Lise Lotte ten Voorde): "Dat gebeurde op de begrafenis van generaal De Gaulle in 1970. Alle fotografen stonden op de kerkhofmuur van 's morgens vroeg te wachten. Ik was met Franse collega's aan het praten en op een bepaald moment bedacht ik: zou Cartier-Bresson hier nu niet zijn? En jawel, hij bleek vlakbij te staan. Hij wilde echter niet gefotografeerd worden. Ondertussen kwam de baar met het lijk van De Gaulle erop aan, waardoor iedereen afgeleid was. Ik had gezien dat Cartier-Bresson een boterham zat te eten op de grond tegen de muur, maar mijn lens volstond niet om hem van op een afstand te kunnen fotograferen. Dus dacht ik: als er nu niemand kijkt, dan spring ik van die muur... Ik stelde mijn toestel juist in, liep naar Bresson toe, en net op dat ogenblik kroop hij op een laddertje. Ik heb geklikt en ben in de massa verdwenen. Meer dan één foto kon ik niet maken. Toen ik 's avonds op de redactie kwam en ik de film ontwikkelde, bleek het tot mijn grote verwondering te zijn gelukt."

Eenzaam

Knack-journalist Chris De Stoop werd begin jaren negentig van de vorige eeuw een bekend gezicht dankzij zijn boek *Ze zijn zo lief, meneer* over de vrouwenhandel. Als student had hij altijd al opgekeken naar de grote namen van het *New Journalism* in Amerika: Truman Capote, Hunter S. Thompson en Tom Wolfe. In dat verband vertelde De Stoop in *De Morgen*: "Net als die figuren ben ik het type eenzame wolf, het totale buitenbeentje. Daar voel ik me soms goed bij, maar soms ook niet. Ik ben gedoemd tot een zeer eenzaam bestaan." Wat hij het beste wapen tegen die eenzaamheid vindt? De Stoop: "Je moet het gevoel hebben met een 'missie' bezig te zijn. Ik weet sinds mijn twaalfde dat ik schrijver wilde worden. Misschien was

Chris De Stoop (Foto Beiga)

dat al een soort roeping. Waarom zou een boerenzoon anders bezeten zijn van het idee om schrijver te worden, terwijl er thuis geen enkel boek op de plank stond?"

Eenzijdig

"Eenzijdig is een begrip dat gewoonlijk door de andere zijde wordt gedefinieerd." (Willy Courteaux, de voorganger van Rudy Vandendaele als 'Dwarskijker' in *Humo*)

Eerst

"Lekker eten, het hoort per definitie bij het journalistieke bestaan." Dat vond de in 1999 overleden Louis De Lentdecker van *De Standaard* en *Het Nieuwsblad*. Dat adagium hanteerde hij niet alleen in het alledaagse leven, maar zelfs in oorlogsomstandigheden. Toen hij in de jaren zestig van de vorige eeuw als reporter in Vietnam verbleef, kwam iemand van het Amerikaanse leger hem op een dag zeggen dat hij mee kon met een helikopter. Het laconieke antwoord van De Lentdecker luidde: "Morgen heel graag, maar eerst wil ik hier vanavond nog eens goed mijn voeten onder tafel schuiven."

Eeuwig

Wat was het allereerste interview van Frieda Joris, senior writer van *Het Laatste Nieuws*? Ze maakte het voor het studentenblad van het Instituut voor Journalisten, waarvan ze op dat moment de avondlessen volgde. Joris: "Met een medestudent trok ik naar het Zeepreventorium van De Haan, waar Jacques Brel aan het filmen was. En het onvoorstelbare gebeurde: zonder enig voorafgaand contact raakten we bij hem en mochten we zelfs 's middags samen met hem eten. Je begrijpt: tussen Brel en mij is het eeuwige liefde gebleven."

Efficiënt

"Televisiekritiek is niet alleen een halfzachte maar ook een geheel zinloze bezigheid", relateert 'Dwarskijker' Rudy Vandendaele in december 1997 zijn eigen werk. "Sommige programma's verdienen harde commandoacties of andere vormen van zinvol geweld. Daar sta je dan met je schamele pennentrek. Wat Mark Uytterhoeven en zijn panel in *Alles kan beter* doen, dát lijkt mij pas efficiënt: 't is *toegepaste* televisiekritiek – een koekje van eigen deeg, en daarna nog even geestig variëren op dat koekje."

Eindredacteur

Guy Mortier (Foto: Sander Gennatje/PhotoNews)

Op 19 december 1999 stierf Jef Anthierens, de voormalig hoofdredacteur van *Humo* die zich later tot het extreem-rechtse spectrum bekeerde. In het eigen blad schreef Guy Mortier een in memoriam. Een fragment daaruit: "Vijf jaar geleden belde ik Jef Anthierens op en gingen we lunchen. Hij was nauwelijks veranderd, zij het cynischer geworden. Toen ik hem vroeg of hij geen heel goeie eindredacteur kende die me zou kunnen helpen, raadde hij me een gewezen medewerker van hem aan, die ik meteen belde. De man zei vereerd te zijn, maar liet een dag later weten dat het linkse gedachtegoed van *Humo* hem een verschrikking was, en dat hij het als overtuigd extreem-rechtse niet met zijn geweten in overeenstemming kon brengen voor ons te werken. Ik dankte hem voor zijn openhartigheid, belde Jef en vroeg of hij het een leuk idee had gevonden een Vlaams

Blokker in het hart van de *Humo*-redactie te droppen. Hij zei: 'Denk je dat ik zo iets zou doen?' Ik dacht van ja, en dat denk ik nog steeds, al kan ik de humor wel appreciëren."

Einduitslag

Tv-sportjournalist Carl Huybrechts op een woensdagavond: "De einduitslag van Milaan-Brugge is 0-0 en deze stand was ook al aan de rust bereikt."

Emocratie

Publicist (en voormalig editorialist van *De Standaard*) Hugo De Ridder lanceerde in 2000 in zijn boek *Persvrijdial* voor het eerst het begrip 'emocratie': media en politici speculeren op emoties, meer bepaald op de primaire gevoelens van de burger. In de Nederlandse krant *Het Parool* gaf De Ridder daar een voorbeeld van: "Het grootste emocratische moment dat we hebben beleefd, was in de Verenigde Staten toen de machtigste man ter wereld wekenlang al zijn seksuele handelingen heeft moeten opbiechten. Op de televisie verscheen een tekening van de penis van Bill Clinton, met een vreemde kronkel, zoals die was beschreven door Paula Jones. Er stond nog net niet onder dat alle vrouwen die het voorwerp herkenden, zich onmiddellijk moesten melden bij het dichtstbijzijnde politiebureau."

Hugo De Ridder (Foto: Herwig Verhulst/Belgo)

Empathie

Tijdens zijn carrière als wielerverslaggever voor de VRT-televisie zag Mark Vanlombeek elk jaar wel een paar nieuwe gezichten onder zijn buitenlandse collega's. Vanlombeek: "Zo dook er in de Tour van 1983 plots een Deense journalist op. Dat had alles te maken met de prestaties van Kim Andersen, die als eerste Deen in de geschiedenis de gele trui had veroverd. De Deense verslaggever had nog nooit rechtstreeks commentaar gegeven bij een wielervedstrijd en was dan ook behoorlijk zenuwachtig. Ik deed mijn best om hem een snelcursus te geven, iets waar hij zich zeer dankbaar om toonde. Omdat het die dag bijzonder warm was, merkte ik tijdens de uitzending dat ik al vroeg door mijn voorraad drinkwater heen zat. Gelukkig zag ik dat mijn Deense collega nog een volle fles had. Het ene plezier is het andere waard, dacht ik, en dus maakte ik hem via een gebaar duidelijk dat ik graag een slok van hem wilde. Dat bleek natuurlijk geen probleem te zijn. Hij reikte me zijn groene fles Perrier aan. Omdat de stiltes in een rechtstreekse uitzending niet te lang mogen duren, zette ik die snel aan mijn mond en nam gulzig een teug. Ik wist niet wat me overkwam! Onmiddellijk kreeg ik een helse hoestbui, mijn keel brandde, mijn slokdarm joeg het zuur in mijn mond. Er zat niks anders op dan mijn microfoon uit te schakelen om Vlaanderen mijn ellende te besparen. Toen viel mijn frank: mijn Deense collega had, om zijn zenuwen te bedwingen, het water weggegoten en de fles gevuld met whisky."

Erg

"Mediocriteit is voor een beschaafd mens veel erger dan domheid." (Mark Grammens, die in 1964 het links-flamingantische blad *De Nieuwe* stichtte)

Ernstig

Stijn Meuris, toen hij nog de frontman van de rockgroep

Monza was, een bezigheid die hij combineerde met zijn job als verslaggever bij *Het Belang van Limburg*: "Ik ben een speelgoedmuis die te fel opgewonden is. Dát is mijn grote probleem. Ik ben veel te ernstig met de dingen bezig. Dat geldt voor Monza, dat geldt voor mijn journalistieke werk, dat geldt voor alles. Ik ga zelfs ernstig naar de wc."

Erudiet (1)

"Voor erudiete mensen heeft een film alleen betekenis als de producer zijn geld erbij ingeschoten is." (Louis Paul Boon, auteur en voormalig journalist van het socialistische dagblad *Vooruit*)

Erudiet (2)

Na eerst zeven jaar bij de openbare omroep regisseur te zijn geweest, kon Paul Jambers in 1978 aan de slag als jour-

Paul Jambers en echtgenote Pascale Naessens (foto Peter Deconinck/Belga)

nalist op de tv-nieuwsredactie. Hij kwam er terecht onder de hoede van Karel Hemmerechts, de vader van schrijfster Kristien Hemmerechts. "Deze man, die als directeur Informatie mijn strapatsen met argusogen volgde, werd ge-

vreesd door alle journalisten en stagiairs", noteert Jambers in zijn vuistdikke memoires *Ik heb het gedaan*. "De uitgesproken katholieke Hemmerechts was bijzonder erudiet en een merkwaardige figuur. Op Aswoensdag kwam hij ostentatief met een askruisje op het voorhoofd naar het werk. Niemand durfde daarover een opmerking maken. Hij was ook een yoga-beoefenaar en stond soms op zijn hoofd op zijn bureau."

Escapisme

In zijn veel dunner uitgevallen memoires dan die van Paul Jambers bekende Jo Röpcke – bijna dertig jaar lang de presentator en samensteller van het filmprogramma *Première* – dat hij een neiging tot depressies had. In 1991 borduurde hij daarop voort in een interview met Wilfried Hendrickx van *Humo*: "Het ging net niet zo ver dat ik me onder een trein zou hebben gegoooid, want die rijden toch nooit op tijd. (*grijns*) Maar ik heb wel vaak gedacht aan eruit stappen. Of puur escapistische daden te plegen als: ik vraag een visum aan voor de States en ik kom nooit meer terug."

Essentieel

"Gebeurtenissen waar geen beelden van zijn, bestaan niet – ook niet als internationaal probleem." (Paul Goossens)

Etaleren

Er was een tijd dat VTM-journalist Faroek Özgünes zich specialiseerde in het volgen van het Belgische koningshuis. Hij kreeg trouwens de eer het allereerste televisie-interview met prins Filip te mogen doen. Özgünes over die primeur (in *Humo*): "Dat gebeurde aan het Titicacameer in Bolivia. Pas na lang aandringen had hij zijn toestemming gegeven. We stonden klaar om te gaan draaien toen bleek dat hij iedere zin op papier had uitgeschreven. Hij wou vertellen over hoe hoog we precies zaten, wat de temperatuur was, welke invloed de hoogte had op onze rode bloedlichaampjes – hij was er echt op uit zijn kennis te etaleren. Ik heb alles moeten verknippen om de bijdrage te redden, maar toen al besefte ik: hier hoor ik eigenlijk niet thuis. Ik wilde geen pr-functionaris van het hof zijn."

Ether

De Standaard vraagt aan radiomaker Pat Donnez (tegenwoordig de stem van het Klara-interviewprogramma *Berg en dal*, maar tevoren jarenlang werkzaam bij Radio 1) of het applaus zijn ijdelheid streelt. Donnez antwoordt: "Ik geloof in de oudtestamentische ijdelheid van het boek *Prediker*. Dat begint met de prachtige woorden *Vanitas vanitatum et omnia vanitas*: 'ijdelheid der ijdelheden, alles is ijdelheid'. Najagen van de wind, dat is wat wij in dit vak doen. Het is een zucht. Net als je een flesje ether opentrekt: het vervliegt terwijl je erbij staat. Maar je weet verdomd goed dat ondertussen tienduizenden luisteraars dat flesje mee opentrekken. Dat is bedwelmend. Gelukkig ben ik me er altijd goed van bewust geweest dat het maar is wat het is."

Eurosong

André Vermeulen is nog altijd de absolute VRT-autoriteit inzake het jaarlijkse Eurovisiesongfestival. In *Het Laatste Nieuws* diepte hij een anekdote op die zich afspeelde in de marge van de liedjeskermis: "Op een avond in Noorwegen moest ik een tekstje inlezen voor ons Journaal – ik had nog een half uur de tijd of zo. De technicus in de Noorse studio verstond geen Nederlands. Telkens weer, in het midden van mijn stukje, stopte hij de band en spoelde hij terug, waarna ik opnieuw moest beginnen. Ik begreep er niks van. Na drie keer vroeg ik wat er eigenlijk scheelde. Of ik misschien iets niet goed deed? "Toch wel", zei hij. "*But each time you say: one more time.*" Nu was One More Time precies de naam van de groep die Zweden vertegenwoordigde. Het was het enige dat hij begreep en telkens dacht hij dat ik het nog eens wilde overdoen. We hebben toen nog net zeven uur gehaald."

Eurosong (foto Gregory Sobchenko/PhotoNews)

Evenwicht

Een herinnering aan de voormalige baas van het VRT-televisiejournaal Lucien Boussé, opgetekend door *De Morgen* uit de mond van Gui Polspoel: "Hij telde nog het aantal minuten dat elke partij vernoemd werd en noteerde dat op lijstjes. Dan verscheen hij in het deurgat van de redactie met een bedenkelijk gezicht en met de boodschap: 'Jongens, de liberalen zitten deze maand flink onder het gemiddelde, hebben jullie nog iets liggen?'"

Exhibitionist

In 1975 interviewde Herman De Coninck de Nederlandse schrijver Gerard Reve voor het televisieprogramma *Vergeet niet te lezen*. Wat hem van die ontmoeting vooral bijbleef? De Coninck in zijn boek *Het proza*: "Op een bepaald moment stond Reve, exhibitionist die hij was, in zijn eigen voordeur, huize La Grace, met zijn lul rond te zwieren. En door de midelpuntvliedende kracht kreeg die toch al niet kleingeschape lul vervaarlijke proporties, terwijl Reve voortdurend '*Fasten you seatbells!*' uitriep."

Bronnen: voor deze aflevering werd gebruik gemaakt van jaargangen van *Humo*, *Dag Allemaal*, *De Morgen*, *De Standaard*, *Het Laatste Nieuws* en *Het Belang van Limburg*.

Onder embargo

De operatie voor de vijfjaarlijkse **hernieuwing** van de officiële perskaarten is in volle gang. Van de 2488 Vlaamse beroepsjournalisten dienden er intussen 1486 een aanvraag in. De Erkenningscommissie vericht deze maanden titanenwerk door alle aanvragen zo snel en scrupuleus mogelijk te behandelen. Dat moet beroepsjournalisten toelaten om rond de komende jaarwisseling over nieuwe persdocumenten te beschikken voor de periode 2012-2016.

De AJP (Franstalige zustervereniging van de VVJ) heeft samen met de vakbonden bij **Le Soir** een stakingsaanzegging ingediend tegen het ontslag van twaalf journalisten. Dat is zowat 10% van de redactie. Stakingsacties zijn mogelijk vanaf 8 juli.

De directie viseert vooral oudere journalisten, en ze belooft voor elk ontslag een nieuwe aanwerving te doen. "Dit is geen financieel besparingsplan", aldus algemeen directeur **Didier Hamann**, "wel hebben we de bedoeling een nieuwe dynamiek te creëren op de redactie." De redactie van *Le Soir* verwierp het 'redactionele herstelplan' met 78% van de stemmen.

Chris Snick heeft na jarenlange dienst bij *Het Laatste Nieuws* de overstap gemaakt naar *Het Nieuwsblad*.

Het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) heeft België veroordeeld tot het betalen van een schadevergoeding aan een **Frans cameraman** die in 2003 door twee politieagenten werd beschoten en gewond. Dat gebeurde in het kader van een politieactie in Luik, die door de Franse tv-

ploeg mocht worden gefilmd. Van het EHRM kreeg de Belgische overheid nu wel te horen dat ze te weinig voorzorgsmaatregelen nam om de reportageploeg in alle veiligheid haar werk te laten doen.

Het Gentse parket heeft na de voetbalrellen tussen Belgen en Turken begin juni ruwe beelden opgevraagd aan diverse redacties. Sommige beeldjournalisten blijken ook snel op die vraag te zijn ingegaan.

Het kan geen kwaad eraan te herinneren dat wanneer politie of justitie aan redacties beelden komen opvragen die niet zijn uitgezonden, op die vraag niet wordt ingegaan. Journalisten zijn geen hulpagenten van de politie, en ze hebben er ook alle belang bij die indruk bij het grote publiek te mijden.

68. Dat is het aantal journalisten dat momenteel in **Turkije** achter de tralies zit voor journalistieke activiteiten die de regering niet zinnen. De Europese Federatie van Journalisten (EFJ) stelt het wraakroepende

Philippe Leruth voor de Silivri-gevangenis

tekort aan persvrijheid in Turkije sinds enige tijd stevig aan de kaak.

Zo bezocht een EFJ-delegatie, met EFJ-ondervoorzitter **Philippe Leruth**, de gevangenis van Silivri, op een honderdtal kilometers van Istanbul. Daar zit een vijftiental van de 68 gevangenen Turkse journalisten vast. Meer informatie over de EFJ-campagne voor persvrijheid in Turkije vind je op <http://europe.ifj.org/fr/pages/turkey-campaign-set-journalists-free>.

Ook **Concentra** heeft voor 2010 goede bedrijfsresultaten geboekt. Tegenover het verlies van 18 miljoen euro in 2009, liet 2010 een nettowinst van 3,1 miljoen zien. Dankzij de heropgeveerde reclamemarkt tekende de gratis krant *Metro* zelfs de beste resultaten uit haar tienjarige bestaan op.

Bij de **Vlaamse magazines** doen *Knack* (-3%), *Humo* (-5,4%), *Dag Allemaal* (-2,3%), *P-magazine* (-4,5%) en *TV Familie/Blik* (-8,2%) het niet bijster goed in de verkoopcijfers. Dat blijkt uit de CIM-vergelijkingen tussen april 2010 en maart 2011. **Story** daarentegen ging het voorbij jaar met een kleine 5% vooruit. Maar dat blad kampt momenteel dan weer met andere problemen.

Story krijgt in de komende tien zomerweken overigens een uit de kluiten gewassen zusterijdschrift: **Storywood**. Een glossy waarmee Sanoma in de zomer de concurrentie met de Persgroepbladen *TV-Familie* en *Blik* wil aangaan. "Wij willen opnieuw naar Hollywood kijken maar met een vleugje humor erbij", aldus hoofdredacteur Frederik De Swaef.

Oproep aan persfotografen (lid AVBB-BFFP)

Ter gelegenheid van de 125e verjaardag van de Belgische persbond AVBB en het 85-jarige bestaan van de Belgische Foto en Filmersbond BFFP, organiseert de BFFP een fototentoonstelling. Dat gebeurt in het kader van het jubileumfeest voor 125 jaar Persbond, dat op zaterdag 24 september in de Residence Palace wordt gehouden.

Het doel van de tentoonstelling is de kwaliteit van de persfotografie in België in de verf te zetten. Hiertoe vragen we aan alle persfotografen met een officiële perskaart of stagekaart en lid van de AVBB om ons de twee beste beelden uit hun archief te bezorgen. Dat moet gebeuren via FTP en vóór 20 juli 2011.

FTP-server: [ftp.imageoffice.be](ftp://ftp.imageoffice.be)
aanmelding: 125@imageoffice.be
Wachtwoord: d4867oik9q2y
FTP server poort: 21

Elke foto moet een bestandsnaam hebben met: uw naam_uw voornaam_uw voorkeur (1 of 2).

Voorbeeld: VAN_ASSCHE_LIEVEN_1.JPG voor uw beste beeld, VAN_ASSCHE_LIEVEN_2.JPG voor het tweede beste beeld. De datum van de foto (JJJJ_MM_DD) en de omschrijving moeten ingevuld zijn in de IPTC gegevens.

De foto's zullen worden afgedrukt en ingekaderd tentoongesteld met naamsvermelding.

Door het versturen van uw beelden naar de FTP-server, verleent u ons de toestemming om deze tentoon te stellen in het kader van de viering rond 125 jaar Persbond.

Aarzel niet om ons te contacteren indien u nog vragen heeft. We rekenen op uw medewerking en nodigen u alvast graag uit op deze feestelijke avond op 24 september.

Lieven Van Assche (voorzitter), Piet Velghe (afgevaardigd beheerder), Bert Van den Broucke, Patrick Sioen, Joost De Bock, Filip Claus (bestuursleden)

Weet er straks nog iemand hoe je aan diepgravende journalistiek doet?

De onderzoeksjournalist is gebeten om te weten, spit onverantwoord interessante thema's uit en is bereid om voor kennis van zaken diep te gaan. Alleen krijgt hij daar in Vlaanderen steeds minder ruimte voor. De maatschappij wordt complexer, maar er worden steeds minder middelen uitgetrokken om die veranderingen tegen een kritisch licht te houden. Omdat diepgravende journalistiek nu eenmaal economisch minder rendabel is dan licht

en emo-journalistiek, worden journalisten vooral ingezet op terreinen die een groter publiek aantrekken en dus weinig specialisatie vragen. En laat specialisatie nu net het vertrekpunt van gedegen onderzoeksjournalistiek zijn. Omdat een kritische pers een niet te onderschatten rol speelt in een democratie, kent het Fonds Pascal Decroos werkbeurzen toe aan journalisten die op een bepaald domein precies willen uitzoeken hoe de vork in de steel zit.

FONDS PASCAL DECROOS
VOOR BIJZONDERE JOURNALISTIEK